

Sreda, 3. oktobar 2007.
Svedokinja Dominique Lecomte
Otvorena sednica
Optuženi su pristupili Sudu
Optuženi Haradinaj nije prisutan
Početak u 14.23 h.

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

Predmet broj IT-04-84-T, Tužilaštvo protiv Ramusha Haradinaja i ostalih.

SUDIJA ORIE: Gospodine Emmerson, kao što vam je poznato, Pretresno veće je jutros odobrio privremeno puštanje na slobodu gospodina Haradinaja. Da li sam ja pravilno shvatio da se gospodin Haradinaj slaže da mi nastavimo u njegovom odsustvu?

ADVOKAT EMMERSON: Tako je.

SUDIJA ORIE: Želeo bih da dodam da Pretresno veće veoma žali zbog okolnosti zbog kojih je gospodin Haradinaj morao da zamoli privremeno puštanje na slobodu.

ADVOKAT EMMERSON: Ja bih uzeo slobodu da izrazim svoje lično saučešće i saučešće u ime svih timova Odbrane zbog tragične pogibije 11-godišnjeg nećaka gospodina Haradinaja, koji je juče izgubio život u saobraćajnoj nesreći u Prištini/ Prishtinë. Takođe želim da izrazim zahvalnost Sekretarijatu i Pretresnom veću za način na koji je ovo pitanje rešeno.

TUŽILAC RE: I mi se pridružujemo i izražavamo svoje saučešće.

SUDIJA ORIE: Gospodine Re, postavlja se jedno proceduralno pitanje, odnosno kako Pretresno veće da postupi kada je reč o svedoku koji treba da dâ iskaz sutra. Kao što sam već rekao, u pitanju je veliki posao, a Pretresno veće je dalo prioritet drugim pitanjima, naročito sinoć i jutros, tako da još uvek nismo u položaju da vam damo neke smernice.

ADVOKAT EMMERSON: Koliko sam ja shvatio, Tužilaštvo ima nameru da uloži pisani odgovor ovog popodneva.

SUDIJA ORIE: Je li to tačno, gospodine Re?

TUŽILAC RE: Da. U pitanju će biti kratak pisani odgovor koji se odnosi na pravna pitanja, koja je Odbrana gospodina Haradinaja postavila u svom podnesku. Dakle, mi ćemo se uopšteno pozabaviti tim pitanjem, nećemo ulaziti u neke pojedinosti. To će biti dugačko svega nekoliko stranica i trebalo bi da danas, tokom popodneva, ovaj podnesak bude predat.

SUDIJA ORIE: Mi ćemo to pročitati, pokušaćemo da ostvarimo onoliki napredak koliko je to uopšte moguće. Ali, kao što sam već napomenuo, u pitanju je veliki posao, neophodno je proučiti dodatke, i to nesumnjivo iziskuje odgovarajuće vreme. Mi nismo u potpunosti sigurni da ceo posao, sa svim pojedinostima, možemo da obavimo do sutra popodne, ali videćemo.

ADVOKAT EMMERSON: Da li mogu da nešto razjasnim. Mi smo, takođe, u sredu prošle nedelje, dobili izjavu sa svim dodacima, pre sam kraj radnog vremena, u 11 uveče, u stvari, i to je razlog zbog kojeg je ovo pitanje postavljeno pred Pretresno veće na način na koji je postavljeno, a mi zbog toga smatramo, da je bolje da se sutra pronade neki drugi svedok, tako da možemo za ovo pitanje da odvojimo dovoljno vremena.

ADVOKAT GUY-SMITH: Mi smo takođe postavili jedno pravno pitanje kada je reč o isporučivanju dodataka na način na koji su dospeli do nas i naša argumentacija će biti zasnovana na ranijim odlukama ovog Pretresnog veća.

SUDIJA ORIE: Gospodine Harvey, da li ste vi saglasni sa ostalim advokatima Odbrane.

ADVOKAT HARVEY: Da.

SUDIJA ORIE: Da li je Tužilaštvo spremno da pozove narednog svedoka?

TUŽILAC RE: Da. Sledeći svedok je profesorka Lecomte, a nju će ispitivati gospodin Dutertre.

SUDIJA ORIE: Molim poslužitelja da svedoka uvede u sudnicu.

(svedokinja je pristupila sudu)

SUDIJA ORIE: Dobar dan, gospođo. Vi ste gospođa Lecomte, zar ne?

SVEDOK LECOMTE: Ja sam profesorka Lecomte.

SUDIJA ORIE: Gospođa profesorka, dobrodošli u ovu sudnicu. Ja ću nastaviti da govorim na engleskom jeziku, uz vaše dopuštenje. A, pre nego što počnete da dajete iskaz, u skladu sa Pravilnikom o postupku i dokazima, neophodno je da date svečanu izjavu. Zamolio bih vas da to i učinite na svom maternjem jeziku. Tekst će vam predati poslužitelj.

SVEDOK LECOMTE: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

svedokinja: Dominique Lecomte

SUDIJA ORIE: Veliko vam hvala, izvolite sedite. Vas će najpre ispitivati tužilac Dutertre, on zastupa Tužilaštvo. Gospodine Dutertre imate reč.

TUŽILAC DUTERTRE: Hvala, gospodine predsedavajući.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC DUTERTRE

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Gospođo Lecomte, ja ću početi na jedan klasičan način. Zamoliću vas da se predstavite. Međutim, pre svega ostalog, zamolio bih vas, zapravo, nešto. Kada nas dvoje razgovaramo na francuskom jeziku, pre nego što date odgovor, budite ljubazni pa pogledajte da li se završio prevod na engleski, na ekranu. Tako da prevodiocima ne bude i suviše teško i kako ne bi došlo do preklapanja između kraja prevoda i početka vašeg odgovora, i obrnuto. Vi se, dakle, zovete Dominique Lecomte i francuski ste državljanin?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ja se zovem Dominique Lecomte, francuskog sam državljanstva. Profesor sam medicine na Univerzitetu u Parizu i načelnik forenzičkog instituta u Parizu.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Molim vas, recite nam, kada ste rođeni i gde?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Rođena sam 17. marta 1946. godine, u Tignieu-Jameyzieu.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Molio bih da se predoči dokazni predmet 2072 po spisku 65 ter. U pitanju je kurikulum vite svedoka. Gospođo Lecomte, videćete ovaj dokument na ekranu, za nekoliko trenutaka. Profesorka, da li je ovo vaš kurikulum vite?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Verujem da je tako.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Zahvaljujem se. Sada bih želeo da se predoči dokazni predmet 2073, po spisku 65 ter.

SUDIJA ORIE: Gospodine Dutertre, da li predlažete ovaj CV za usvajanje u spis. U protivnom ćemo imati preveliki broj dokumenata pod jednim brojem, pa bismo želeli da ovom dokumentu dodelimo broj.

TUŽILAC DUTERTRE: Možemo odmah da dodelimo broj ovom dokumentu i da ga uvrstimo u spis.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare.

sekretar: Ovo će biti dokazni predmet P926.

SUDIJA ORIE: Hvala vam. Ima li prigovora? Onda se ovaj dokument usvaja u spis.

TUŽILAC DUTERTRE: Hvala vam, gospodine predsedavajući. Sada bih molio da se predoči dokument po spisku 65 ter, 2073.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Profesorka, vidite sada ovaj dokazni predmet na svom ekranu. Možete li da potvrdite da je reč o kurikulumu vite vašeg kolege doktora Waltera Vorhauera?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Verujem da je tako.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Hvala vam.

SUDIJA ORIE: Molimo bih Sekretarijat da dodeli broj ovom predmetu.

(Pretno veće i sekretar se savetuju)

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet P927.

SUDIJA ORIE: Nema nikakvih prigovora da se ovaj dokument usvoji u spis. Možete da produžite.

TUŽILAC DUTERTRE: Hvala, gospodine predsedavajući. Sada bih želeo da se predoči 2071, po spisku 65 ter.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Profesorka, da li prepoznajete ovaj dokument? Da li je reč o prvom izveštaju koji ste pipremili kao veštak, a u vezi sa sudsko-medicinskom procedurom, u septembru 1998. Godine na jezeru Radonjić/Radoniq.

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da to je izveštaj.

TUŽILAC DUTERTRE: Molio bih da se u sistemu elektronske sudnice prikaže stranica 31 ovog izveštaja, strana 31, molim i da se uveća gornji deo ovog dokumenta.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Gospođo Lecomte vidite li ovaj dokument na ekranu?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Kako da ne.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Profesorka, vama su postavljena različita pitanja, a naročito ovo pitanje koje ću ja sada pročitati, a na koje ćete vi potom dati odgovor. Pitanje je glasilo: „Izrazite mišljenje o načinu na koji su tela pronađena, snimljena, transportovana, izvršena autopsija i identifikacija, kao i tome koliko se može utvrditi povezanost ovih leševa. “ Vi na to odgovarate sledeće: „Podudarnost između fotografija o otkrivanju leševa i fotografija sa obdukcije, omogućava da se potvrdi veza između ovih leševa. Naznačeno nam je da su leševi preneseni pod zaštitom patrole. Tela su, dakle, prevezena pod zaštitom patrole, do hotela „Paštrik“ u Đakovici/ Gjakovë. Obdukcije su obavljene u korektnim uslovima, s obzirom na to kakav je bio kontekst u okruženju. “ Postavio bih vam nekoliko pitanja u vezi sa ovim odgovorom. Da li biste mogli da nam kažete nešto više o ovoj povezanosti između leševa na mestu događaja i na mestu gde je izvršena obdukcija u hotelu „Paštrik“?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Mi smo radili na osnovu fotografskih dokumenata. Fotografije koje su snimljene na mestu na kojem su tela bila nađena bile su fotografije tela

pronađenih na licu mesta. Međutim, za neka tela fotografije su se nalazila u vrećama. E sad, nama je označavanje brojevima predstavljalo poteškoću, jer kartoni na kojima je bio označen broj nisu bili pričvršćeni, već su nezavisno bili ubačeni u vreće. Međutim, brojevi su odgovarali onima koji su zabeleženi prilikom obdukcije, a izgled tela, kada smo videli tela u plastičnoj vreći, odgovaraju onom izgledu koje su tela imala kada su se našla na obdukcijom stolu. Prema tome, mi nismo zaista imali bilo kakve poteškoće kada je reč o uspostavljanu veze između ovih leševa.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Hvala vam. Kada je reč o trećoj rečenici u vašem odgovoru, koja glasi ovako: „Obdukcija je izvršena u ispravnim okolnostima, s obzirom na to kakav je kontekst vladao u okruženju.“ Da li bi vam bilo moguće da malo razradite ovaj svoj zaključak i da iznesete nešto veći broj pojedinosti, naročito kada se pominje taj kontekst koji je vladao u okruženju?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Moje je mišljenje da je izraz koji sam upotrebila, kontekst u okruženju, jedan veoma širok pojam. A ja sam se njime poslužila kako bih opisala čitav skup poteškoća na koje se naišle moje kolege na mestu događaja, na mestu gde su pronađena tela. Posao koji je obavljen - ja sam to navela u ovom svom prvom izveštaju - dakle, posao koji je obavljen sa stanovišta sudske medicine u institutu i kasnije u Beogradu, obavljen je veoma precizno. Posao su obavili stručnjaci sudske medicine, koji su kao i svi ostali, izuzetno pažljivi posmatrači. Dakle, posmatranjem leševa, odnosno proučavanje leševa sa stanovišta sudske medicine, nije obavljeno na licu mesta, ali jeste obavljeno na jedan vrlo temeljan način. Što se, međutim, tiče načina na koji su tela pronađena i uklonjena sa lica mesta, tu smo imali velikih poteškoća.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Da se sada koncentrišemo samo na pitanje obdukcije. Dozvolite mi da vas prekinem. Kada kažete na institutu, vi zapravo mislite na hotel „Paštrik“, gde je obavljena obdukcija?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Tako je.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Hvala vam za ovo objašnjenje. To je bilo neophodno da bi sve bilo jasno.

TUŽILAC DUTERTRE: Sada bih molio da se predoči stranica 30 ovog izveštaja u sistemu elektronske sudnice.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Paus koji mene zanima jeste drugi paus i on glasi ovako: „Uzroci smrti su navedeni u zaključcima izveštaja. Međutim, može im se prebaciti da su u izvesnoj meri dvosmisleni. Naime, često se navodi da je nemoguće utvrditi uzrok smrti, mada postoje rane od vatrenog oružja ili traume kostiju koje se lako mogu utvrditi.“ Da li biste mogli detaljnije da objasnite šta pod ovim podrazumevate i da navedete razloge zbog kojih postoji ova dvosmislenost?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Kada smo ispitivali obdukcijske izveštaje, koje su sačinili kolege, sudski patolozi iz Srbije, utvrdili smo da se radilo o vrlo pažljivom i detaljnom radu i primedbama. Videlo se da su oni u izveštaju vrlo detaljno i dobro objasnili rane od vatrenog oružja, te razne traumatizme. Fotografije koje smo mi videli prikazivale su te traumatizme i rane od vatrenog oružja. Međutim, kada su napisali zaključke u pogledu uzroka

smrti, tu su, vrlo često, navodili da se uzrok smrti ne može odrediti. Stoga smo, mi zaključili da se radilo o dvosmislenim zaključcima. Jer, ako se na lešu nalaze tragovi rana od vatrenog oružja ili od trauma, smatramo da je to nešto što se ne sme smetnuti sa uma pri utvrđivanju uzroka smrti. Dakle, reći da nije moguće utvrditi uzrok smrti, a da pri tom imamo ranu od vatrenog oružja na lobanji, mislim da to nije baš najbolji odgovor.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Kada kažete mi, mislite na sebe i na doktora For Vorhauera?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Moliću vas da nam kažete, ako možete, kako je došlo do tih dvosmislenih zaključaka?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Kada sudski patolozi proučavaju leševe na kojima se vide rane od vatrenih oružja, onda, za nas to znači da je uzrok smrti rana, odnosno ranjavanje vatrenim oružjem. Dakle, reći da, da je uzrok smrti neodređen, u takvim okolnostima, jeste dvosmisleno.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Mislite li da su oni izvodili takve zaključke iz prevelike predostrožnosti?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ja sebi ne bih dopustila da to komentarišem.

TUŽILAC DUTERTRE: Moliću da se ovaj prvi izveštaj uvrsti u spis.

SUDIJA ORIE: Molim sekretara da odredi broj.

sekretar: P928.

SUDIJA ORIE: Ima li prigovora? Nema. U redu. P928 se usvaja u spis.

TUŽILAC DUTERTRE: Ja nemam više pitanja. Tužilaštvo je već naznačilo da nema nameru da koristi drugi izveštaj svedoka i ranije je to objasnilo, jer nam se čini da entomološki kriterijumi nisu bili primenjeni na propisan način. Ovim završavam svoje ispitivanje.

SUDIJA ORIE: Hvala vam, gospodine Dutertre.

ADVOKAT EMMERSON: Ovo će možda dovesti do određenih logističkih problema. Ja sam već nekoliko puta u poslednjih nekoliko dana pokušavao da utvrdim s Tužilaštvom, na koji način imaju nameru da koriste drugi izveštaja i ja nikakav odgovor na to nisam dobio. Ja sam to pitanje postavio i neposredno pred početak zasedanja i ni tada mi odgovor nije dat. Ja ne znam da li profesorka Lecomte ima na papiru svoj drugi izveštaj?

SUDIJA ORIE: Gospođo, imate li kod sebe drugi izveštaj?

SVEDOK LECOMTE: Da.

SUDIJA ORIE: Ne vidim da li je taj primerak izveštaja bez ikakvih zabeleški ili na njemu nešto piše.

TUŽILAC DUTERTRE: Ako želite da vam pomognemo, mi ovde imamo jedan primerak bez ikakvih oznaka, koji možemo staviti na raspolaganje gospođi Lecomte.

SUDIJA ORIE: U redu. Gospođu profesorka, da li pred sobom imate čist primerak izveštaja, bez ikakvih beleški.

SVEDOKA LECOMTE: Tu ima beleški, zato što sam na putu ka Hagu, u vozu, isčitavala svoj izveštaj i unela neke beleške.

SUDIJA ORIE: U redu, držite ga tu pri ruci i ako želite da pogledate neku od tih beleški, zatražite prethodno moju dozvolu, ali ćemo ispitivanje početi sa primerkom bez ikakvih pribeleški. A vas, gospodine Dutertre, molim da gospođi svedoku stavite na raspolaganje primerak izveštaja bez beleški.

ADVOKAT EMMERSON: Napomenuo bih da se ovaj dokument nalazi u elektronskoj sudnici i da nosi oznaku 1986 sa spiska 65 ter.

SUDIJA ORIE: Da, ali mi nemamo automatski pristup tim dokumentima koji su u elektronskoj verziji, no, pretpostavljam da tu negde postoji primerak tog izveštaja. Samo jedan trenutak, da proverim. Upravo je prikazan na ekranu. Nastavite.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT EMMERSON

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Gospođu, ja bih vam prvo postavio nekoliko pitanja u vezi sa vašim iskustvom u bavljenju s masovnim grobnicama u bivšoj Jugoslaviji. Recite nam, da li ste vi ikada vršili uviđaje takvih mesta, za potrebe Tužilaštva, u raznim delovima bivše Jugoslavije?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da, naravno. Ja sam bila šef misije kada sam u svojstvu sudskog patologa pregledavala tela nađena u delu koji su kontrolisali francuski vojnici, u blizini Mitrovice/ Mitrovicë. Radilo se o telima koja su bila zakopana. Ja sam, dakle, obavila više od 400 ekshumacija na Kosovu.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Hvala vam. Sada ću vam postaviti nekoliko pitanja u vezi sa dokumentom koji se nalazi na ekranu, a to bi trebalo da bude i dokument na papiru koji je pred vama. Radi se, zapravo, o uputstvu, koje vam je poslao tužilac, koji nosi datum 23. april 2007. godine, kada se od vas traži da pripremite drugi izveštaj. Da li ste vi tim pismom, takođe, bili obavешteni da je Odbrana optuženog Haradinaja, u predpretresnom postupku i tokom unakrsnog ispitivanja, pokrenula pitanje integriteta, odnosno autentičnosti mesta zločina?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ne, ja za to nisam znala. Kada sam ovaj dokument primila, ja sam svoj posao sudskog patologa obavila bez ikakvih uvida u bilo koje

druge informacije osim u fotografije i izveštaje, a i da sam imala priliku da budem obaveštena o tim drugim aspektima, ja bih to odbila.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Možda moje pitanje nije bilo dovoljno jasno. U pismu koje vam je poslato 23. aprila, tužilac vas, kao što se može videti, obaveštava da je Odbrana pokrenula pitanje o mogućnosti da su ta tela, eventualno, bila preneti. I, onda je od vas zatraženo da iznesete svoje primedbe u pogledu autentičnosti tog mesta zločina. Je li tako?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da, ali što se mene tiče, to je samo jedna od stvari koje su tu navedene. To nije predmet mog rada. Kada radim, bavim se isključivo onim što je u delokrugu mog posla. U svakom slučaju, čak i što tu piše da je Odbrana pokrenula to pitanje, to da je osporila autentičnost mesta zločina, itd, na kraju krajeva to nema nikakvih posledica na način na koji ja obavljam svoj posao.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U redu. Ja u potpunosti razumem situaciju. Kao i svaki drugi naučnik, vi tražite da vam se postave konkretna pitanja, kako biste na njih mogli dati konkretne odgovore.

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da, naravno.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U ovom konkretnom slučaju vam je postavljen zadatak da, u pogledu svakog pojedinog tela date procenu trenutka smrti, dakle, koliko vremena je već ta osoba bila mrtva?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da, to je tačno. .

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Kao drugo, traženo je od vas da utvrdite koliko vremena se telo nalazilo na mestu na kojem je nađeno. To je jedno od pitanja koje je popisano u pismu koje ste dobili.

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da. I ja sam dala odgovore o svakom telu koje sam proučavala, na pitanje 1, 2 i 3.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U redu. Hajde da ih pregledamo kako bi sve bilo jasno. Pod brojem 3, zatraženo je od vas da navedete bilo koji drugi patološki zaključak koji bi mogao biti relevantan.

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Pitanje broj 4. od vas je zatraženo da iznesete komentare koji bi mogli biti od koristi za utvrđivanje autentičnosti mesta zločina. Je li tako?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da, da. Ja vidim šta tu piše i ovo što je tu navedeno, zapravo, sažima sadržaj izveštaja.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Hvala vam. I, zapravo ste vi pokušali da odgovorite na ta pitanja u vezi sa svakim telom?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: I vi ste u svom izveštaju popisali sve materijale koji su vam bili na raspolaganju, dakle video snimke, fotografije ostataka na licu mesta, kao i fotografije sačinjene u postupku obdukcije?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U redu. Želeo bih sada da razjasnimo neke termine koje ste koristili u izveštaju. Kada ste odgovorili na ovo drugo pitanje, a koje se ticalo svih tela, u pogledu vremenskog perioda koje su ta tela provela na mestu gde su otkrivena, vi ste ova tela podelili po grupama, shodno mestu gde je zabeleženo da su tela nađena. Želeo bih sada da se koncentrišete na grupu ljudskih ostataka za koje je zabeleženo da su nađena na tlu, uz betonski zid kanala. Radi se o telima od R1 do R17. E sad, što se tiče ove grupe ljudskih ostataka, vi ste dali procenu u pogledu toga koliko vremena je ta grupa ljudskih ostataka bila prisutna na mestu nalaženja i vi ste izveli zaključak u vezi sa tim i saželi ga na stranici 114 francuske verzije, a na stranici 53 prevoda na engleski jezik. Ako pogledate tu tabelu, videćete da u središnjoj koloni stoji vreme, kada je, po vašoj proceni osoba preminula. A onda, u drugoj, narednoj koloni stoji vaša procena vremena koje je telo provelo na mestu na kojem je pronađeno. E sad, videćemo da za svaki od ovih slučajeva, gotovo svaki, koristite izraz „vrlo kratko vreme“, a za samo tri tela navodite „kratko vreme“. Moliću vas da nam objasnite kakva je razlika za vas između kratkog i vrlo kratkog vremena? Kada recimo kažete „vrlo kratko vreme“, šta to predstavlja za vas, vremenski, za razliku od „kratkog vremena“, u danima, na primer?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ako nisam, to što nisam napisala koliko dana su već tu je, zbog toga što ja nisam vidovita, ja to ne mogu da pogodim. Sudski patolog iznosi zaključke i pominje period koji bi mogao odgovarati datoj situaciji. Ja mislim da nećete naći nikoga ko bi mogao da vam kaže, telo je bilo tu i tu tri dana i 35 minuta. Ako kažem „kratko vreme“, to je, po mom mišljenju, nešto manje od 8 dana, ali ne znam da li je to 5 ili 6 ili 7 dana, a ako kažem da je „vrlo kratko“, onda to verovatno znači još manje, znači 2, 3, 4 dana. No, ocena vremena je, a to morate prihvatiti, subjektivna stvar, koja se radi na osnovu iskustva, i na osnovu uvida u izveštaje. Mi smo raspolagali fotografijama na kojima se videlo okruženje u kojem su nađena ta tela, pominjano je nevreće kojima su tela bila izložena. Dakle, dopustite mi, molim vas, da dovršim ovo što sam počela. Dakle, za svako pojedino telo je obavljena procena. Ova tabela je samo pregled zaključaka do kojih smo mi došli.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Nisam imao nameru da vas prekidam. Samo sam želeo da se vratimo na te termine, a o telima ponaosob ćemo pričati kasnije. Dakle, ne znam da li je došlo do problema u prevodu ili ste vi to zaista rekli. Kada kažete, to ste vi izjavili, to je ušlo u zapisnik, dakle, kada kažete „kratak period“ da li mislite na period kraći od 8 dana. Čekajte da proverim, kako bih zaista. . .

SUDIJA ORIE: Da, svedok je rekla, manje od 8 dana, ali to može biti 5, 6 ili 7, takođe.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da. Ali, želeo bih da čujem od svedoka šta ona tačno podrazumeva pod ovim izrazima. Da li je tačno da, kada kažete „vrlo kratko vreme“, da pod time podrazumevate period od 3, 4 do 5 dana, a kada kažete „kratko vreme“ onda je za vas to period kraći od 8 dana? Da li sam dobro shvatio vaš odgovor?

SUDIJA ORIE: Izvolite, gospodine Dutertre.

TUŽILAC DUTERTRE: Da. Mislim da je gospođa već odgovorila na ovo pitanje i da je njen odgovor bio savršeno jasan.

ADVOKAT EMMERSON: Pa, možda je došlo do nekih problema u prevodu, jer mi se zapravo učinilo da je odgovor koji smo mi čuli suprotno od onoga što sam mislio da ima nameru da kaže.

SUDIJA ORIE: Da, razjasnite to.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Vi ste u ovom izveštaju koristili dva različita izraza. Jedan je „kratko vreme“, opisujući određena tela i za neka druga tela ste rekli „vrlo kratko vreme“. Pretpostavljam da, kada kažete „vrlo kratko vreme“ da to podrazumeva vremenski period koji je kraći od onog perioda koji podrazumeva termin kada kažete „kratko vreme“?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Naravno.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Naravno, mi smo svesni toga da se ne radi o egzaktnoj nauci, ali, kada kažete „kratko vreme“, a ovde to kažete za R16, R17 i R7, dakle, kada kažete „kratko vreme“, vi pod time podrazumevate period od nekih 8 dana ili nešto manje. Je li tako?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ako dozvoljavate. Možda će ovo zazvučati neprijatno, moram vam ponoviti da sudski patolog nije vidovnjak. Dakle, ja vam mogu pomenuti elemente koji su nas naveli na te zaključke i objasniti vam kako smo do njih došli. Radije bih to učinila nego da se bavimo pitanjima ovog tipa.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Profesorka Lecomte, ja samo pokušavam da sa vama razjasnim termine koje ste koristili. Vi ste spominjali nekakve periode od nekoliko dana. Da li se može zaključiti da ste vi za svako od tela popisano u ovoj tabeli smatrali da su se na licu mesta nalazila ne više od 8 dana. Da li je to tako?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ne, ja sebi, kao sudski patolog, ne mogu dozvoliti da dam takav odgovor, da to nije moglo biti duže od 8 dana. Možda je bilo 9, možda je bilo 10 dana. To je jednostavno nemoguće i zato mi to nismo ni učinili. Kada se nađe takvo telo i kada vi vidite tako loše fotografije koje su napravljene na mestu ... kada imate tako loše fotografije vi jednostavno ne možete na osnovu takvih fotografija utvrditi koliko je vreme u pitanju. Naravno, kasnije prilikom obdukcije načinjene su fotografije koje su bile relevantnije za nas. Znae, kratak period i vrlo kratak period i kratko vreme i vrlo kratko vreme i razlika između ta dva termina je nešto što ne zaslužuje da se na tome zadržavamo u tolikoj meri, jer bi moglo nauditi relevantnosti celokupnog izveštaja. Znae, ako vam kažem da je nešto vrlo kratko, onda znači da je kraće od kratkog, ali to može biti 7, 8, možda malo više dana, ali ne želim da insistiramo na tome, da insistiramo na određenom broju dana. Kada sudski patolog kaže 8 dana, to je jedan približan period. Mi ne radimo na železničkoj stanici, nemamo red vožnje.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Ja to sasvim razumem i zaista nemam nameru da insistiram na preciznom broju dana. Meni je zaista jasno da postoji margina greške, tolerancija. No, ono što bismo mi želeli da čujemo od vas je, da li se tu zapravo radi o danima ili o nedeljama ili o mesecima? Jer, kao što se može videti u ovoj tabeli, koja popisuje leševe od R1 do R17,

dakle da li je period koji su ta tela provela na licu mesta nešto što se može izraziti danima. Je li tako?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da, da. To vreme se može izraziti u danima.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U redu. A da li bi bilo potpuno deplasirano reći da su oni proveli tamo, recimo, više nedelja, 3 nedelje, na primer?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ja na to pitanje ne želim da odgovorim. Mi sada ne govorimo o mesecima, već o danima. Jer, ako već možete da kažete nešto što se može izraziti mesecima, onda vam je lakše to vremenski izraziti. Znaite, pogledajte, videćete primere kada smo mi napisali da je određeno telo provelo više od mesec dana na određenom mestu, a to može biti mesec dana i četiri dana, mesec i pet dana. Razumete, malopre sam vam već rekla, ja ne radim na železničkoj stanici.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Apsolutno vas razumem. Dakle, u pogledu vremenskog perioda koja su ta tela provela tamo gde su otkrivena, taj je period nešto što biste vi izrazili u danima. A, što se tiče perioda tokom kojeg su one bile mrtve je nešto što biste vi izrazili u mesecima. Je li tako?

TUŽILAC DUTERTRE: Prigovor časni Sude. Svedokinja je već malopre objasnila o kakvim se razlikama radi. Pitanje je postavljeno na više načina, a opet se vraćamo na jedno te isto pitanje, na koje je ona već dala odgovor.

SUDIJA ORIE: Da. Nisam zapravo ubeđen da zaista napredujemo, da smo bilo šta utvrdili. Gospođo Lecomte, ono što gospodin Emmerson pokušava da utvrdi je šta vi tačno podrazumevate pod određenim terminima. Ako određeni termin koristite u određenoj situaciji taj termin uvek odgovara određenom vremenskom periodu, čak iako je približan. Dakle, ako kažete „vrlo kratko vreme“ koji je to raspon u pitanju? S tim, naravno, da se uzima u obzir mogućnost da to bude nešto duže ili nešto kraće. Dakle, to je sve što on želi da čuje od vas, a ja imam utisak da se ovde vodi prilično besplodna rasprava. Dakle, da li je „vrlo kratak period“ period od 2 do 10 ili 1 do 15, otprilike? S obzirom da vi koristite određeni termin, a da ga niste precizno objasnili, mi bismo želeli sada od vas da čujemo koji to vremenski period pokriva? Da li je to, recimo, minimum 2, 3, 4, 5, 6, 7 dana ili maksimalno, recimo, 25, 26, 7, 8, itd? Dakle, molim vas da pokušate da odgovorite gospodinu Emmersonu na to pitanje koje se tiče značenja termina „kratko vreme“, „vrlo kratko vreme“ i „vrlo vrlo kratko vreme“?

SVEDOK LECOMTE: Dobro. Kada je navedeno „kratko vreme“ ili „vrlo kratko vreme“ onda se radi o periodu koji se može izraziti u danima, dakle, ne govori se o mesecima. A da bi se došlo do jedne nedelje, to znači da vam treba bar 7, odnosno 8 dana. A, ako kažem „vrlo kratko vreme“, to je, znači, još manje od toga. U svakom slučaju, ovde se ne radi o periodu koji se izražava u nedeljama i u mesecima.

SUDIJA ORIE: Vi ste sada napravili razliku između „kratkog vremena“ i „vrlo kratkog vremena“. Recite nam, dajte nam neki primer, kada biste vi rekli da se radi o kratkom vremenskom periodu, a kada biste rekli da se radi o vrlo kratkom vremenskom periodu s obzirom da pravite razliku između ta dva vremenska perioda?

SVEDOK LECOMTE: Pa, znate, sve zavisi od stanja u kojem se nalazio leš, mesta na kojem je leš nađen, da li je telo prekriveno zemljom ili nije, da li se nalazi na površini ili je delimično zasuto zemljom. Znae, ima puno kriterijuma koji utiču na to.

SUDIJA ORIE: U redu. Samo jedan trenutak. Ono što vas pitam je, šta su po vama te dve kategorije, a vi nama sada u odgovoru opisujete razne okolnosti koje vas mogu navesti na odgovor da je neko telo provelo kratko vreme ili vrlo kratko vreme na određenom mestu. Ja shvatam da vi morate sve okolnosti uzeti u obzir pri određivanju tog vremenskog perioda, ali u pogledu toga, da li vi vremenski period nazivate kratkim ili vrlo kratkim za to, to nije relevantno. Jer, vi sada kažete, vrlo kratko se izražava u danima, to znači da se ne izražava u nedeljama. Dakle, šta je to za vas? Da li je to nešto što pokriva period od 1 do 10 dana ili period od 1 do 20 dana? Znae, mi vas to pitamo zato što vi koristite različite termine, pa bismo želeli da znamo šta vi pod tim tačno podrazumevate, a ne osnovu svih nalaza i svih okolnosti?

SVEDOK LECOMTE: Svi elementi koji su bili proučavani kako bi se došlo do ove procene, i ponavljam, ovo je procena, koja uzima u obzir celi niz elemenata, no, u tom svetlu, kada govorimo o kratkom vremenu na lokaciji, odnosno imamo neka tela koja su tamo bila kratko vreme, a neka vrlo kratko vreme. Na primer, kada je bila prisutna larve diptere ili smo mogli primetiti da postoje ostaci odeće ili da je odeća sasvim očuvana. Sve to utiče na procenu, no, ja ne želim reći da je ona neodređena, ona zavisi o mnogim kriterijumima. Mi gledamo fotografije, neke fotografije pregledamo i lupom, kako bismo videli, na primer, da li postoji prisustvo vlage, da li su tela bila pokopana u vlažnoj zemlji itd. Sve to ulazi u kalkulaciju.

SUDIJA ORIE: Trenutak. Radite ono isto što ste radili i pre, a to je objašnjavate nam kako ste došli do procene. Mi tražimo nešto sasvim drugo. Mi tražimo sledeće: imajući u vidu sve okolnosti, recimo u nekom konkretnom primeru, koje su vas dovele do konkretnog zaključka, da je telo bilo tamo određeno vreme, recimo u rasponu od 10 do 23 dana. Nas, u toj situaciji, zanima kako biste kategorizovali to telo, kao telo koje je tamo bilo kratko vreme ili vrlo kratko vreme? Pokušavamo shvatiti razlike između kategorija koje ste sami koristili, a ne zanima nas, trenutno, kako ste došli do zaključaka vezano za konkretna tela.

SVEDOK LECOMTE: Ako uzmete primer dva tela R16 i 17, gde stoji kratko vreme. Ta su tela bila pokopana u tlu, pokrivena zemljom. Dakle, procena je time otežana. Ta dva tela stavili smo u kategoriju kratko vreme jer nismo imali dovoljno elemenata, jer su tela bila pokrivena zemljom. Zato smo rekli kratko vreme. Imali smo manje elemenata na osnovu kojih smo mogli da procenjujemo. Kada su zakopana, onda je procena drugačija. Žao mi je što toliko vremena gubimo na terminologiju. Treba smo svuda staviti kratko vreme umesto vrlo kratko vreme. Razlog zbog kojeg smo stavili vrlo kratko vreme je taj što smo imali razloga da se doista radilo o vrlo kratkom vremenu, dok su tela R16 i 17 bila prekrivena zemljom i bila su uz zid, tako da nismo imali dovoljno elemenata da kažemo tačno koliko su tamo bila i stavili smo kratko vreme. Insistiram na činjenici da se pokušalo biti što je moguće preciznije. Radi se o tome gde su tela pronađena, R16 i 17 bila su pokrivena zemljom. Nisu bila na samo površini, prema tome, teže je bilo proceniti. S druge strane, dok imamo neke ljude koji su bili pokriveni debljim slojem zemlje ili su bili vidljivi, onda možemo reći da se radilo o vrlo kratkom vremenu, zato što imamo elemente koji nam omogućavaju takvu procenu. Moram reći da smo uzeli različite kriterijume u

proceni. Ne možemo reći 10 dana, 15 dana ili više ili manje, to u mnogo čemu zavisi od tela, o tome gde su pronađena i o mnogim drugim aspektima.

SUDIJA ORIE: Gospodine Emmerson, predlažem da idemo dalje.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Pogledajmo još jednom tabelu na stranici 114. Molim da je vidimo ponovo. Imate li pred sobom tabelu sa strane 114? Ako pogledamo telo R15, pri dnu tabele, da li vidite?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Vidimo da ste u proceni stavili da je ta osoba bila mrtva duže od tri meseca. Jesam li to dobro shvatio?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: No, po vašoj proceni, ona je bila na lokaciji vrlo kratko. Je li to tačno?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da. Tako to stoji tu.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Na osnovu odgovora koji ste već dali, vrlo kratko vreme ne uključuje razdoblje duže od tri meseca. Je li tako?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Uopšte nisam to rekla. Nisam rekla da vrlo kratko vreme znači tri meseca. Rekla sam da se kratko ili vrlo kratko vreme broji danima.

ADVOKAT EMMERSON: Mislim da ovde postoji negde problem sa prevodom.

SUDIJA ORIE: Od sada ću jednim uvom slušati francuski, a drugim engleski. Pitanje koje je postavio gospodin Emmerson je sledeće: ako se navodi da je telo mrtvo više od tri meseca i da je na lokaciji to vreme bilo vrlo kratko, gospodin Emmerson pita da li to može pokrivati razdoblje duže od tri meseca. On je to zaključio na osnovu vaših ranijih odgovora, kada ste rekli da se vrlo kratko vreme broji danima, a ne mesecima.

SVEDOK LECOMTE: Pokušaću da vam sve objasnim gledajući ovu tabelu. Ovo je sažetak svih naših zaključaka. U ovoj tabeli je forenzička procena da je osoba umrla određenog dana. Kad se telo pronađe i bez uzimanja u obzir okoline, možemo reći da je smrt nastupila u razdoblju većem od tri meseca. Zašto? Zato što se, recimo, radilo samo o kosturu, sa odvojenim kostima i unutrašnji organi nisu više postojali. Više nije gotovo uopšte bilo mekog tkiva, samo kostur. To je telo sigurno bilo tamo duže od tri meseca, može biti tri, četiri meseca ili nešto više. Mi sagledavamo stanje tela, te pregledamo dokumente koje smo dobili i dokumente koje smo dobili vezano za obdukciju, koje smo dobili od kolega. Ako pogledamo to telo, koje se nalazilo uz zid i tamo je bilo kamenja ili oblutaka, to telo nije ukazivalo na prisustvo larvi. Već sam govorila o larvama dvokrilaca. Ako govorimo o tome, ako spominjem dipteru, to je zato što je moj kolega, kao i bilo koji drugi sudski patolog, pregledao celo telo. On je pregledao celo telo i odeću i tražio larve. Ako postoje, onda to zabeleže. Tako se to radi u sudskoj patologiji. Moje kolege ovde nisu stavili „prisustvo larvi“ ili „diptere“. Diptera je nešto što se javlja približno posle deset dana. U razdoblju od 8 do 10 dana pojavljuje se pupa, odnosno lutka, a ponekad to razdoblje

traje i do 12 dana, a toga nije bilo. Dakle, možemo govoriti o onome što se pronađe na telu. Ova su tela bila na tlu, bilo je oblutaka i isto tako je postojao uticaj vazduha, nisu bila zacementirana. Bila su na otvorenom i mušice mogu da ulaze u otvore tela, gde polažu jajašca, a da bi se jajašce izleglo i postalo larva treba da prođe nekih 7 dana. Ovde nije postojala lutka ili larva dvokrilca i isto tako, obratili smo pažnju na postojanje vegetacije. Jer, na Kosovu gde smo radili, to nam je bilo vrlo važno. Ona može reći nešto o datumu, o tome kada su tela otprilike pokopana, zato što vegetaciji treba nekih 20-tak dana da ponovo izraste, a nje nije bilo. Isto tako, činjenica je da su postojali obluci i zbog toga nije lako bilo vegetaciji da raste. No, ono što jeste pronađeno tamo u okolini, bila je vegetacija sa velikim, vrlo velikim listovima, ali ne i oko tog tela i na osnovu svega toga smo izveli određene zaključke. Naravno, mi nismo vidovnjaci, ne možemo nagađati, no nama je to ukazivalo da je to telo tamo bilo vrlo kratko vreme.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Profesorka Lecomte, molim vas, idemo deo po deo, zato što ste nam dali puno informacija odjednom, a nama je potrebno da to shvatimo, jednu po jednu stvar. Sačekajte, molim, da završim pitanje i onda se koncentrišite da odgovarite samo na to. Ako pogledamo stranicu 115, ja sam vas pitao za telo R15. Već ste nam rekli da je, po vašoj proceni, ta osoba mrtva više od tri meseca. No, da je telo bilo prisutno na lokaciji vrlo kratko vreme, odnosno nekoliko dana. Ono što ja želim da saznam ... i koristimo R15 kao primer. Implikacija vašeg zaključka, čini se, jeste da je ta osoba umrla na nekoj drugoj lokaciji ranije. Je li to tačno?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ako pogledate moj izveštaj, ako ga pročitate, videćete da na kraju, u zaključcima stoji, i htela bih da se koristim konkretnim terminima, tamo stoji da su ta tela možda bila pokopana negde drugde, dakle iskopana je raka, stavljeno je telo unutra i pokriveno. A, zatim, isto tako, na stranici 118, 119 stoji da su tela bila prebačena na lokaciju. Želim time da kažem da ne možemo na osnovu bilo čega da eliminišemo mogućnost prethodnog pokopavanja. No, žao mi je što vam dajem toliko informacija, ali postavljate mi složena pitanja. Moram da obradim puno faktora da bih na to mogla da odgovorim.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: To shvatam. No, da budemo savršeno jasni, što se tiče tela R15, ako je ta osoba mrtva više od tri meseca, no, po vašem se mišljenju se na lokaciji nalazila svega nekoliko dana, to navodi na zaključak, zar ne, da je ta osoba umrla na nekoj drugoj lokaciji, ranije. Je li to tačno?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: U pravu ste. Pogledajte stranicu 119 izveštaja. Videćete tamo da tako to i stoji. Ništa ne može isključiti mogućnost da je došlo do prvobitnog pokopavanja.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Pogledajmo sada ostale. Čini se da se to odnosi i na, ako krenemo po popisu, i na druga tela gde stoji da su mrtva više od tri meseca. To je u vašoj tabeli R3, 5, 7, 8, 10 i 15. Čini se da se izvodi isti zaključak i za ta tela?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Rukovodiću se ovim slučajevima zato što sam rekla da sam zaključke izvela na osnovu nekoliko kriterija. Ako uzmemo sve ove primere u obzir vidimo, oprostite, tražim nešto.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Za nekoliko trenutaka bavićemo se konkretnim primerima. No, za sada bih samo hteo da shvati bit vašeg svedočenja o R15, zato što je telo bilo

mrtvo više od tri meseca i po vašem mišljenju je na lokaciji bilo svega nekoliko dana. Implikacija jeste da je ta osoba najverovatnije umrla na nekoj drugoj lokaciji ranije. Sve što vas pitam u ovom trenutku je da li se isti zaključak može odnositi na svako od tela za koje u tabeli stoji da je mrtvo više od tri meseca, ali je na lokaciji bilo vrlo kratko vreme? Dakle, zaključak je isti?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Slažem se sa vama.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da li se to, isto tako, odnosi i na tela za koja ste zabeležili da su po vama bila mrtva više od dva meseca, ali su na lokaciji bila svega nekoliko dana? Da li se to isto odnosi i na tela koja su bila mrtva više od dva meseca?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Daću vam isti odgovor. Slažem se.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da li je to, isto tako tačno, i za ona tela koja su, po vašem mišljenju, bila mrtva više od jedan mesec?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Mislim da dâ.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Razlog zbog kojeg postavljam pitanja u malim koracima je zato što komuniciramo preko prevodioca i zbog određenih nijansi značenja može se dogoditi da one nestanu tokom prevođenja. Zato idemo delić po delić, da informacije budu jasne. Ako pogledamo glavninu izveštaja, gde obrađujete svaki od skupova posmrtnih ostataka, možemo videti da za tu skupinu tela za koju se navodi da su pronađena sa strane kanala, to su R1 do R17, često beležite mišljenje da je telo ranije bilo pokopano. Dakle, to je situacija sa R2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, dakle, ti posmrtni ostaci. U svakom od tih primera naveli ste, odgovarajući na pitanje broj 3, da ukupnost pokazatelja ukazuje na ranije pokopavanje. Kada kažete ranije pokopavanje, da li mislite pokopavanje na nekoj drugoj lokaciji koja je drugačija od lokacije na kojoj su tela pronađena? Da li to znači prethodno pokopavanje?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Naravno, gospodine. Pokopavanje, odnosno stavljanje tela u rupu u zemlji i zatim njegovo prekrivanje, što u stvari predstavlja hermetičko zatvaranje tog tela. Kad je telo u tlu onda je, ili u kovčegu koji je zatvoren, ili na dnu iskopane rupe.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da bude sasvim jasno. Ja stavljam naglasak na reč ranije ili prethodno pokopavanje. Kada kažete pokopavanje na nekoj ranijoj lokaciji, to je različito od one na kojoj je zabeleženo da su tela pronađena, u okruženju i na osnovu materijala koji vam je pokazan od srpske strane?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Mislim da je to bilo jasno u izveštaju, jer sam navela da je procenjena smrt nastupila pre više od tri meseca, a isto tako da je telo na lokaciji bilo kratko vreme. To očitno znači da je telo bilo pokopano negde drugde, nije bilo prisustva mušica, zato što je telo bilo pokopano.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Hvala. Tako sam i ja shvatio zaključak vašeg izveštaja. Za određeni broj tela beležite ... za sada se bavimo samo zaključcima. Razlozima ćemo se baviti nešto kasnije. No, u vezi nekoliko tela, to su R3, 5, 8 i 10, zabeležili ste svoje mišljenje, a to je da osim prethodnog pokopa, da su vas neki pokazatelji naveli na zaključak da su se premeštali ostaci. Na primer, u slučaju R3, ukupnost pokazatelja ukazuje na prethodni pokop,

a pomešanost kostiju ukazuje na to da je premeštano. U slučaju R5 kažete, ukupnost pokazatelja pokazuje na prethodni pokop, a razdvojenost kostiju ukazuje na premeštanje. Mene zanima to, premeštanje. Da li želite da kažete da je telo premeštano pre nego što se našlo na lokaciji gde je i pronađeno od strane srpskog tima?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ne. Na primer, za R3, koji ste pomenuli, postoji indikacija prethodnog pokopa. Drugim rečima, ubrzo nakon smrti, telo je pokopano u dubok grob, a izmešanost kostiju, ukazuje na premeštanje. Mislim da je telo bilo transportovano, s obzirom na uznapredovali stadijum truljenja, kada govorimo o periodu od tri meseca. Ako to pogledamo, možemo zaključiti da imamo kosti koje više ne drže meko tkivo i zatim su prebačene na drugu lokaciju. I tendencija je, onda, da se kosti pomešaju. Ako ostavite telo in situ, i ako je osoba zaista umrla tamo, onda nema pomene, što se tiče prvobitnog položaja tela. To je onda isti položaj kao kada je osoba umrla i pokopana. Nema nikakvih drugih promena osim ako telo nije pomerano, a ako imamo izmešane kosti to znači da je telo u velikoj verovatnoći bilo premeštano, transportovano. Inače, umrete i u svom ste grobu, ležite na leđima i neće vas niko kasnije pronaći kao hrpu kostiju. To se događa jedino ako je sanduk premeštan.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Upravo sam to hteo da pojasnim. Dakle, premeštanje koje pominjete je premeštanje tela, između trenutka kada je prvi put pokopano negde drugde i trenutka kada je pronađeno pored zida kanala. Dakle, negde između te dve vremenske tačke. Je li tako?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da. Potpuno se slažem.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Pogledajmo, molim, R13. Tamo koristite nešto drukčiji izraz. Hteo sam samo da vidim da li to znači nešto drugo ili isto. Kod R13 kažete, ukupnost pokazatelja ukazuje na to da je telo premešteno nakon prvobitnog pokapanja u tlu. Da li to transportovanje, kako ste tu konkretno naveli, znači išta drugo osim onog premeštanja, termina koji ste koristili ranije?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ne, koncept je isti. Transportovanje, premeštanje, nošenje, što god, radi se o istoj ideji.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da bude jasno. U slučaju R14 rekli ste, ukupnost pokazatelja uključuje na ranije pokapanje i pomeranje kostura. Da li je i to isti koncept? Premeštanje tela sa jednog da drugo mesto?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da. Potpuno je tako.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Što se tiče tih posmrtnih ostataka, uzevši to kao celinu, R1 do 17, mogu li shvatiti da je vaš zaključak taj da ste na osnovu izgleda tih posmrtnih ostataka zaključili da je veća verovatnoća da su tela premeštena nakon prvobitnog pokapanja na nekoj drugoj lokaciji? Da je ta mogućnost verovatnija od neke druge?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da. Slažem se sa vama.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Hteo bih da pogledamo detaljnije kriterije kojima ste se rukovodili i verovatno znate već za to, zato što je gospodin Dutertre sa vama komunicirao sa strane Tužilaštva i, isto tako, upoznati ste sa aspektima ispitivanja gospodina Dourela, vezano za entomologiju. Hteo bih pogledamo sve faktore koji su vas naveli da zaključite ono što jeste. No, gledam na sat, časni Sude, da li je ovo dobar trenutak za pauzu. Ja ću rado nastaviti.

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: I ja mogu da nastavim.

SUDIJA ORIE: Da. No, postoje razlozi zbog kojih mi ne možemo. Na primer, nestaju trake, a treba odmor i prevodiocima. Zbog toga idemo na pauzu sada, do 4 i 5. Gospodine Dutertre.

TUŽILAC DUTERTRE: Da, časni Sude. Možemo li dobiti neku naznaku koliko će unakrsno ispitivanje trajati? S obzirom na to koja su pitanja postavljena i meni će trebati znatno vreme za dodatno ispitivanje.

ADVOKAT EMMERSON: S obzirom da smo u situaciji da moramo od ovog svedoka da dobijemo iskaz vezan za glavno ispitivanje, mislim da će mi trebati bar još jedan sat, možda i više.

SUDIJA ORIE: Gospodine Guy-Smith.

ADVOKAT GUY-SMITH: Kao što je rekao gospodin Emmerson, s obzirom na situaciju i izveštaj profesorke koje je tražilo Tužilaštvo, mislim da ću imati vrlo malo ispitivanja, ako ga uopšte bude. Zato što će ta pitanja biti, verovatno, pokrivena kako bi Veće shvatilo ono što je potrebno.

ADVOKAT HARVEY: Neću imati ništa da dodam pitanjima koja je postavio gospodin Emmerson.

SUDIJA ORIE: Gospodine Emmerson, drugi izveštaj profesorke Lecomte, da li želite da se to uvrsti u spis?

ADVOKAT EMMERSON: Da. Naravno.

SUDIJA ORIE: Onda molim broj.

sekretar: To je D166.

SUDIJA ORIE: Pretpostavljam da gospodin Dutertre nema primedbi, D166 je već u dokaznom spisu, iako nije dovršeno ispitivanje svedoka. Imamo pauzu do 16.05 časova.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Možete da nastavite, gospodine Emmerson.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Profesorka Lecomte, ukoliko je to moguće, želeo bih da sada prođemo nešto detaljnije neke od kriterijuma, kojima ste se služili, kako biste došli do svoje sveukupne procene u vezi sa datumom smrti i dužinom prisustva na mestu događaja. Međutim, pre nego što to učinim, želeo bih da za trenutak ostavimo po strani pitanje prisustva ili

odsustva larvi. To je nešto na što ću se vratiti kasnije. Pre svega bih želeo da pogledamo neke druge kriterijume, koje ste vi u svom izveštaju naveli kao relevantne i ja bih vas molio, samo ukoliko možete ukratko, da pomognete Pretresnom veću kako bi ono moglo da shvati koliko su relevantni svi ovi pojedinačni kriterijumi. Verujem da ste pre svega rekli, u odgovoru na pitanje koje vam je postavljeno pre pauze, da jedan od faktora koje ste uzeli u obzir jesu vreme i uslovi koji su vladali u okruženju. Je li to tačno?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ja sam se upoznala sa činjenicom da je, između onog dana, kada su tela otkrivena i datuma kada se ekipa vratila na lice mesta, da je došlo do jedne velike oluje. Mislim da se to odigralo u septembru mesecu.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Hvala vam. Ja ću ukratko proći kroz faktore koje vi navodite kao relevantne. Pre svega, ukoliko nedostaju kosti ili neki delovi skeleta, da li je to relevantan faktor kada se utvrđuje koliko je dugo leš bio prisutan na licu mesta?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ne. Ne, gospodine. Činjenica da su nedostajale kosti, na primer, kada je reč o slučaju R13, tu nedostaju kosti koji nisu pronađene na licu mesta i to predstavlja određenu smetnju, jer se postavlja pitanje gde se nalaze te kosti. Zbog toga smo se mi o tome zapitali. Svi činioци upućuju na to da je telo preneto pošto je prethodno bilo zakopano. Jer, prilikom premeštanja tog tela, koje je prvobitno bilo zakopano u zemlji, možda je neka kost izgubljena ili su se kosti rasule. Treba imati u vidu i to da je o reč o telu koje je pretrpelo velike izmene, pošto je u tom slučaju proteklo već dva meseca od trenutka smrti. Dakle, došlo je do promena na lešu i nedostajale su neke kosti. Međutim, u brojnim slučajevima, činjenica da nedostaju kosti jeste jedan činilac koji nam je omogućio da kažemo da je došlo do nekog premeštanja, do nekog transporta tela, pošto kosti nismo našli na licu mesta.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Hvala vam. Slično tome. . .

SUDIJA ORIE: Gospodine Emmerson, da li bih mogao da postavim jedno pitanje u ovom trenutku, sa ciljem da nešto razjasnimo. Mislim da možemo tako da uštedimo vreme. Vi kažete, da činjenica da nedostaju kosti je činjenica koja vas je navodila na zaključak da je došlo do premeštanja tela, „pošto nismo našli kosti na licu mesta“. Ja sada pokušavam da shvatim vaš odgovor. Da li vi nama kažete da je to telo prevezeno na ovo mesto i da su kosti izgubljene tokom prevoza, tokom transporta ili pak postoji mogućnost da su kosti nestale sa onog mesta gde se telo nalazilo i gde se oduvek nalazilo, pa da su potom bile prebačene na neko drugo mesto?

SVEDOK LECOMTE: Ne. Verovatno se ja loše izražavam. Ono što ja želim da kažem je sledeće. A, pre svega da objasnim, zbog čega je ovo kriterijum, odnosno pre bi se reklo da je to jedan činilac, a ne kriterijum i to su uočile moje kolege koje su izvršile obdukciju, da nedostaju neke kosti kod određenih leševa. Ne znam da li je to slučaj sa ovim konkretnim primerom, ali, na primer, nestale su kosti nadlaktice, nedostajao je deo stopala. Dakle, na licu mesta gde su ovi leševi otkriveni, ne može da se pronađe to stopalo, ne može da se nađe ta nadlaktica, pa se postavlja pitanje zašto ta tela nisu, zašto te kosti nisu na licu mesta. Dakle, ponavljam, mi smo pomenuli činjenicu, pomislili na činjenicu da su tela, verovatno, premeštena sa nekog drugog mesta, a kada je telo premešteno sa nekog drugog mesta, verovatno nisu pokupljene sve kosti jer je telo već bilo u stanju truljenja i kosti su već bile iščašene.

SUDIJA ORIE: Da, razumem vaš odgovor, ali šta bi bilo verovatnije, ne znam tačno koliko kostiju ima u ljudskom telu, ali recimo da ste vi pronašli 95 kostiju. Da li je moguće da je 95 kostiju preneto na ovo mesto, dok je 5 ostalo na drugom mestu? To je jedna mogućnost. Da li je podjednako moguće da je svih 100 kostiju bilo na određenom, na tom mestu, dok je svega 5 kostiju premešteno na neko drugo mesto?

SVEDOK LECOMTE: Ukoliko mi dozvolite da odgovorim, mislim da treba da ostanemo razumni. Kada umrem moje telo se nalazi u određenom položaju i tu su prisutne sve kosti, vremenom se gubi mišićno tkivo, kosti će da se razdvoje, ali ja ću i dalje biti u onom položaju u koji ste me položili, bilo u zemlju ili mrtvački kovčeg. Ukoliko me pronađu u podnožju jednog zida, u stanju iščašenosti, odnosno bez mišića, bez mekih tkiva i ukoliko, dakle, samo tu postoje kosti i tu se ne nalazi nadlaktica ili natkolenica ili nedostaje deo stopala, očigledno se postavi pitanje, kako je do toga došlo. Očigledno je da su me preneli sa onog mesta na kojem sam se nalazila. Možda je naopako okrenut moj mrtvački kovčeg, moje telo je u svakom slučaju pokupljeno i stavljeno na neko drugo mesto. Dakle, verovatno su preostale kosti ostale na onom mestu gde je telo prvobitno bilo sahranjeno. Što se tiče grabljivaca, to je onda jedan već sasvim drugi slučaj. Grabljivica je životinja, znam da je na Kosovu bio veliki broj grabljivica, jer kada sam tamo išla, a išla sam u septembru mesecu, bilo je puno izgladnelih pasa koji su tragali za hranom i činjenica da psi mogu da se obruše na leš. Tokom ispitivanja koje smo sproveli, naišli smo na slučaj takvog leša, koje je po svemu sudeći, bilo predmet napada, jer je jedan segment tela pronađen pored tela, nedaleko od tela rastrgnut. I tu se može pomisliti da je to bila žrtva grabljivice. Grabljivice su obično psi, kada oni zgrabe svoju žrtvu, oni ujedu mišić onda pomeraju glavu kako bi rastrgnuli mišić, ali kosti ih ne zanimaju mnogo, kosti ostaju razbacane usled pomeranja glave, ali oni se neće nalaziti kilometrima i kilometrima daleko, biće pronađeni na licu mesta ili neposredno pored leša. Dakle, to uklanja mogućnost da je reč o grabljivicama u većini ovih slučajeva. Šta više, bilo je slučajeva, a ako ste pročitali izveštaj, bez sumnje ste to ustanovili, bilo je neke odeće, a da nema leša ili pronađene su kosti koje ne odgovaraju ni jednom lešu. Sve su to moje kolege uočile. Dakle, stiče se utisak da se tu nešto dogodilo, da je tu došlo do nekog kretanja, pre nego što su leševi otkriveni.

SUDIJA ORIE: Hvala vam za to.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Vi ističete da je jedan od kriterijuma, kada je reč o svakom pojedinačnom telu, da li ima rana nastalih usled napada grabljivice. Je li to tačno?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: To je, na primer, slučaj kada je reč o lešu R4. Vi ste uočili da postoje rane od grabljivice i gde se one mogu pronaći, zar ne? To je vaš zaključak u vezi sa telom R4, tačka 3, vi ste tu zabeležili da postoje tragovi rana koja je nanela grabljivica?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da. Mogu to da potvrdim, tim pre što imam fotografiju pred očima i jasno se vidi da je to mestorastrgnuto i nalazi se u blizini tela.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Dakle, možemo li onda da pretpostavimo da ste vi, u slučaju svakog leša gde nedostaju kosti, pokušavali da utvrdite da li postoje tragovi rana koje su nanele grabljivice?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da. Naravno. Kada pogledamo kosti i fotografije koje su snimile moje kolege na obdukcionom stolu, vidi se da nedostaju određene kosti. Te kosti više se tu ne nalaze. Možemo da uzmemo i neki drugi primer, ukoliko to želite. Na primer, R5. Vidim na fotografiji da nedostaju noge, odnosno nedostaje donji deo leve noge, nedostaje desna natkolenica. To su vrlo važne kosti. Šta više, stavila sam u zaključku, svi faktori upućuju na to da je došlo do razdvajanja kostiju, što upućuje na to da se telo pomeralo i čak sam stavila pitanje, gde su kosti koje nedostaju, jer to je pitanje koje se postavlja licu koje se bavi sudskom medicinom, a koje je pregledalo telo.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da li bismo za trenutak mogli da pogledamo R4? Vi ste primetili da je R4 pronađen kako leži na površini i to na otvorenom. To je vaša tačka 2, tu kažete, „leži na površini, na otvorenom i izgleda kao da je položeno na zemlju, a trup je nagrižen“. Kako bih mogao da shvatim, vi ste govorili o mešanju kostiju, kao jednom relevantnom faktoru u velikom broju primera. Je li to tačno?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ovde se nalazimo pred jednim drugačijim slučajem. Ovde nije došlo do mešanja kostiju, ovde imamo jedan drugačiji slučaj, imamo trup, odnosno telo koje je rastrgnuto. Dakle, komadi tkiva su rastrgnuti i to upućuje na prisustvo grabljivice. Dakle, telo se nalazilo na površini tla i želela bih, takođe, da skrenem pažnju na nešto, što je veoma važno, a to je da ovo telo nije toliko staro. Leš je star, možda, mesec ili dva, još su bila prisutna meka tkiva.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U redu. Pod tačkom 3. vidimo da, uprkos tome što je leš pronađen na površini, odeća ovog leša je bila ispunjena prljavštinom. Pretpostavljam da je reč o prljavštini koja se nalazi unutar odeće, sa unutrašnje strane odeće?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: E sad, ja sam radila na osnovu izveštaja svojih kolega. Kad se kaže uprljano zemljom, to znači da se zemlja zalepila za odeću, jer mislim da je ovo telo, ipak, bilo u stanju truljenja, a vidim da su čak moje kolege naznačile „nagriženo od strane grabljivica, u stanju poodmaklog truljenja“, ali kada čovek premine, pošto mi svi u telu imamo vodu, iz tela će početi da ističu izlučevine i one će natopiti sve ono što imamo na sebi, i truležne izlučevine će natopiti odeću i u tom slučaju mogu da budu prekrivene zemljom, ukoliko ima zemlje u okruženju u kojem se nalaze.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U redu. Hvala vam.

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: A, šta više, bile su takođe prisutne i larve diptera.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da, vratićemo se na larve za koji trenutak. Još jedan činilac koji ste vi, u svom izveštaju naveli, jeste prisustvo ili odsustvo isušivanja. Možete li, molim vas, da nam objasnite, šta isušivanje znači u ovom kontekstu?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Kada neko lice premine, koža, omotač kakav predstavlja naša koža, će doći u dodir sa vazduhom i ukoliko se telo nalazi na otvorenom vazduhu gde ima promaje, onda će se telo sasušiti, odnosno koža će se sasušiti, i ukoliko prođe dovoljno vremena, može da dođe do mumifikacije, odnosno koža počinje da liči na pergament, ona počinje da liči na karton, pošto je izgubila vodu. Dakle, isušivanje svedoči o tome da se telo nalazilo na otvorenom, da je postojala promaja i to nešto duže od 48 sati ili čak i duže, recimo tri dana, to zavisi od sredine, od vlažnosti, od čitavog niza faktora, ali može da dođe do toga da se

koža isuši, i to je jedan od kriterijuma. Ukoliko koža nije isušena, onda se telo nije prvobitno, dakle neposredno posle smrti nalazilo na otvorenom.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Hvala vam. Još jedan od kriterijuma koje vi navodite kada je reč o čitavom nizu ljudskih ostataka, jeste to da nije došlo do obrastanja u korenje ili u travu. Možete li da nam objasnite, šta vi očekujete da pronađete ukoliko se telo nalazilo na licu mesta, tokom, recimo nekoliko meseci?

TUŽILAC DUTERTRE: Časni Sude, u izveštaju se ne pominje korenje, možda je gospodin Emmerson napravio lapsus, pominju se trave, pominje se žbunje, ali ne i korenje.

SUDIJA ORIE: Samo trenutak.

ADVOKAT EMMERSON: Izvinjavam se, potpuno ste u pravu, nije reč o korenju, nego o granama.

SUDIJA ORIE: Možda da ponovo postavite pitanje.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Možda da postavim uopštenije pitanje. U čitavom nizu primera, vi ste rekli da leš nije obrastao vegetacijom, dakle travom ili granama. Da li biste mogli da pomognete Pretresnom veću da shvati zašto je to važno, da bi se utvrdilo koliko je dugo leš bio prisutan na licu mesta, na mestu događaja?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Kada se leš položi na zemlju na kojoj ima trave ili je reč o zemlji koja je bila prekopavana, onda će trava još više izrasti, jer će telo početi da luči truležne tvari, što će omogućiti vegetaciji oko tela da izraste. Dakle, telo će biti oivičeno vegetacijom, možda će, čak, biti potpuno obraslo vegetacijom i nalaze se leševi u poljima ili šumama koji su u potpunosti obrasli u travu, jer trava nastavlja da raste i ne zaustavlja se kada nailazi na telo.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Hvala vam. U svakom od svojih zaključaka, za svaki pojedinačni leš, kada vi iznosite svoje stanovište u pogledu vremenskog perioda tokom kojeg je leš bio prisutan na licu mesta i kada izražavate stanovište o tome da li je leš pomeran ili ne, da li je prethodno sahranjivan, vi koristite termin, svi činiooci. Kažete, na primer, svi činiooci upućuju na to da je telo bilo prethodno sahranjivano. I sada, mislim na pitanje koje vam je predsedavajući sudija postavio u vezi sa kostima koje nedostaju. Dakle, ni jedan od ovih činilaca ne treba smatrati odlučujućim kriterijumom, već samo jednim od činilaca koji utiču na vašu ocenu? Moje pitanje glasi ovako. Kada dođe do zaključka, kakav ovde iznosite, da li vi sagledavate sve ove činioce zajedno, kako biste stekli uvid i predstavu na osnovu svog iskustva, za koje kažete da ste stekli ispitujući preko 400 leševa u ovom regionu. Dakle, da li vi posmatrate sve ove činioce sveobuhvatno, umesto da se oslanjate na neki pojedinačni kriterijum?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Reč je o jednoj uopštenoj oceni, koja se vrši na osnovu različitih činilaca. To su fotografije, to su izveštaji sa obdukcije, zatim mesto na kojem je leš pronađen, stanje u kojem se nalazi leš, a koje su opisale moje kolege, stanje u kojem se leš nalazi, a koje ja mogu da uočim na osnovu fotografije. Dakle, uzima se u obzir skup svih činilaca koji mogu da nas navedu na određeni zaključak.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Hvala vam. Sada bih, sa vašim dopuštenjem, želeo da se osvrnem na pitanje larvi. Mislim da vam je Tužilaštvo, odnosno tužilac Dutertre, dao dokazni materijal, tačnije transkript iskaza gospodina Dourela, koji je entomolog iz oblasti sudske medicine. Pre nego što vam pružim priliku da komentarišete njegov iskaz, ja bih vas zamolio da, pre svega, pogledate telo R1. Tu možemo da vidimo, pod tačkom broj 2, vi ste uočili, kada je reč o telu R1, prisustvo larvi diptere na odeći, kao i šupljini lobanje, u duplji, a onda ste izneli, na osnovu svih činilaca, procenu da se ovaj leš nalazio na licu mesta tokom veoma kratkog vremenskog perioda. E, sada bih vas molio da za trenutak pogledate R9. Tu, pak, možemo da vidimo da ste zabeležili da nema ni larvi ni mušica, niti je došlo do obrastanja leša u travu, kada je reč o različitim činiocima iz okruženja. A, međutim, došli ste do istog zaključka, odnosno da je leš bio prisutan veoma kratko na licu mesta. Da li biste mogli da pomognete Pretresnom veću da to shvati? U jednom slučaju, uočili ste da jesu prisutne larve diptere, u drugom slučaju ste uočili da nema larvi diptera, ali kada ste sagledali sve činjenice, u oba slučaja ste zaključili da je leš bio prisutan na licu mesta veoma kratak vremenski period. Da li možete samo da pomognete Pretresnom veću da razume kakav se značaj pridaje prisustvu ili odsustvu larvi u iznošenju ovakve ocene?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Mislim da postoji jedna bitna razlika između R1 i R9 i ona je opisana u izveštaju. U slučaju R1 utvrđeno je prisustvo larvi diptere u lobanji, na odeći, i to je element koji sam ja preuzela iz izveštaja o obdukciji, koji su sačinile kolege. Što se tiče R9, larve nisu spominjane, što znači da sam zbog toga napisala da nisu opisane ni larve, ni insekti. A postoji jedna bitna razlika između dva tela, koja čini da sam za njih dala isti odgovor. Pogledajte, R1, oba tela su nađena na površini zemlje, a jedno od ta dva tela, R1 je pokriveno plastičnom kesom, koja je položena na gornji deo tela i džakom, platnenim džakom preko donjeg tela. Plastika zadržava vlagu i dovodi do toga da je tu došlo do većih izmena u gornjem delu tela, koje je bilo pokriveno plastičnom kesom, a vlaga dovodi do toga da se larve i jajašca mnogo brže i bolje razvijaju, zato što su zaklonjene u vlažnom i polutamnom okruženju. Dakle, razlika između ova dva tela proizilazi iz činjenice da je samo jedno od ta dva tela pokriveno plastičnom kesom, a to je R1, dok je R9 na otvorenom.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Dakle, da sažmemo. Činjenica da je za jedno od ovih dva tela napisano da je utvrđeno prisustvo larvi, a da za drugo larve nisu pomenute, to zapravo ne utiče ni na koji način na vaš zaključak da se i jedno i drugo telo tu nalaze od pre kratkog vremena?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da, upravo tako. Radi se samo o jednom od više činilaca, ali ako se svi činioci uzmu zajedno u obzir, onda se dolazi do tog zaključka, a R1 se nalazilo u uslovima koji su omogućavali brži i bolji razvoj larvi diptera.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U redu. Hvala vam. U redu. Vratimo se sada na izveštaj gospodina Dourela, sudske entomologa. Pokušaću da sažmem u kratkim crtama. Kao prvo, on je izjavio da nije moguće tačno utvrditi ni datum kada je nastupila smrt niti vremenski period koji su tela provela na licu mesta, na osnovu prisustva ili odsustva larvi, osim ako se uz to navedu i tačni podaci u vezi sa vrstama insekata i u vezi sa vremenskim uslovima koji su u tom periodu vladali. Dakle, to je ono što je on izjavio. Da li biste vi mogli da nam kažete, imate li

ikakvih primedbi na to što je on izjavio, s obzirom da ste u svoj izveštaj uključili informaciju o prisustvu ili odsustvu larvi kao jedan od relevantnih faktora?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Pa, kao prvo mogu vam reći da je moj odgovor isti kao i onaj koji je uneo sudski patolog koji je sačinio izveštaje. Znae, što se gospodina Dourela tiče, ja ne znam ko je on. Vi mi kažete, a i bilo mi je rečeno ranije šta je on učinio. Za mene je to tehničar koji posmatra jedno pitanje kroz jednu suženu prizmu.

SUDIJA ORIE: Profesorka, ja sam upoznat sa time da vaš voz polazi u 7 i 30, a da sutra ne možete ostati ovde da nastavite svedočenje. Molim vas da se usredsredite na pitanja. Ne tražimo od vas da kritikujete rad osobe koju ne poznajete. Mi od vas ne tražimo da skrećete pažnju na činjenicu da su vaši zaključci isti kao zaključci koje su izveli drugi patolozi. Od vas se traži da odgovorite na postavljena pitanja. A pitanje je bilo, kakav je vaš komentar na ono što je rekao gospodin Dourel prilikom svog iskaza? Ako se, dakle, ne zna kakvi su bili vremenski uslovi i o kojim se vrstama larvi radilo, da se onda, na osnovu pukog prisustva ili odsustva larvi, ne može ništa zaključiti. Možete li na to pitanje da odgovorite, molim vas?

SVEDOKINJA LECOMTE: Kako bih odgovorila na to pitanje, ja sam htela da vam kažem da predmet naše ekspertize nije isti. Kolege patolozi, mi smo radili posao zasnovan na radu drugih patologa, a ovo što je gospodin Dourel uradio je posao koji se bavi nekim drugim predmetom. On se ne bavi leševima, to jeste naučni rad, ali on se tiče drugog predmeta, to jednostavno nije isti posao, nema isti predmet kao i mi. Dakle, ja se ne slažem sa tvrdnjom da odsustvo ili prisustvo larvi nema nikakve veze, ne slažem se sa time i mi, i sudski patolozi, znamo za to. Naravno, vremenski uslovi imaju uticaja na to. Kada je telo zakopano na, recimo, 50 ili 80 centimetara dubine, u tom slučaju se larve diptere ne pojavljuju. One se pojavljuju na telu, dakle, čim neko umre, prvi insekti koji se nađu na telu su diptere. Vi znate da je to jedna vrsta, koja ima veliki broj podvrsta, na hiljade. U Kanadi je objavljen članak gde je opisano 7000 vrsta mušica. One polažu jaja, uglavnom u raznim šupljinama, na primer, u očima. nakon nedelju dana otprilike se pojavljuju crvi različite dužine, zavisno od vrste muve, te larve se zatim pretvaraju u lutke, a lutka je neka vrsta obloge za larvu i ta larva, u tom obliku ostaje na telu između 10 i 14 dana posle smrti.

SUDIJA ORIE: Samo trenutak, molim vas. Molim vas da se usredsredite na pitanja. Nema spora u pogledu razvoja, ni faza razvoja larvi. Recite nam, kao prvo, poznajete li gospodina Dourela?

SVEDOKINJA LECOMTE: Ne.

SUDIJA ORIE: Da li vam je poznat njegov rad? Jeste li upoznati sa njegovim radom, sa njegovom stručnošću?

SVEDOKINJA LECOMTE: Ne.

SUDIJA ORIE: Da li ste upoznati sa njegovim naučnim radom i izveštajem koji je on sačinio?

SVEDOKINJA LECOMTE: Ne.

SUDIJA ORIE: Da li ste upoznati sa njegovim profesionalnim životom, sa time šta je ranije radio?

SVEDOKINJA LECOMTE: Ne.

SUDIJA ORIE: No bez obzira na sve to, vi sebi dopuštate da njega diskvalifikujete kao veštaka i ne dopuštate da se napravi poređenje između vaših i njegovih zaključaka. To je vrlo interesantno.

SVEDOKINJA LECOMTE: Ne, ne.

SUDIJA ORIE: Molim vas da se usredsredite na pitanja koja vam gospodin Emmerson postavlja. A, pitanje glasi, imate li ikakvih komentara na iskaze gospodina Dourela, koji glasi: „Ako nemate podatke o okolnostima, o vremenskim uslovima i ako nemate podatke o vrsti larve diptere koje su pronađene ili nisu, puko prisustvo ili odsustvo larvi diptere nema nikakvog značaja. “

ADVOKAT GUY-SMITH: Časni Sude, samo da se uverim da je sve u redu. Možda ja grešim, ali bolje da proverimo. Ovo moram da pitam da bih utvrdio da li imam pitanja kasnije za svedoka, ili ne. Ako sam ja dobro shvatio, profesorka je upravo pomenula jedan kanadski članak gde je razmatran izvestan broj tih različitih vrsta larvi, nekih 7.000. Sad ja ne znam da li ona odgovora time na pitanje gospodina Emmersona ili ne?

SUDIJA ORIE: Ja sam stekao utisak da je svedok bila odlutala, da nije odgovarala na pitanje gospodina Emmersona.

ADVOKAT GUY-SMITH: U redu, onda.

SUDIJA ORIE: A, ako se gospodin Emmerson ne slaže, ja sam siguran da će on to i reći.

ADVOKAT GUY-SMITH: U redu. Samo sam hteo da znam, da budem siguran da je to tako.

SUDIJA ORIE: U redu. Možete li, molim vas, da nam kažete šta ste vi hteli da pitate svedoka.

ADVOKAT EMMERSON: Hteo sam da dam mogućnost da prokomentariše kako relevantnost ovoga njegovog iskaza, tako i njegovu stručnost.

SUDIJA ORIE: Meni ne smeta da jedan svedok kaže šta misli o drugom svedoku veštaku, o njegovom stručnom znanju itd, itd, ili iskustvu, ali bi da bi se mogao dati takav jedan odgovor, svedok bi ipak morao nešto znati o tome, prethodno, zar ne?

ADVOKAT EMMERSON: Da, ali ja sam shvatio da je Tužilaštvo profesorki Lecomte dostavilo materijale o gospodinu Dourelu i ono što je on sačinio, pa mislim da bi na osnovu toga ona mogla da odgovori na ovo pitanje.

SUDIJA ORIE: U redu. Učinite to.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Gospođo Lecomte, vi ste videli izveštaj koji je sačinio gospodin Dourel, zar ne?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da, naravno.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: On se, očito, bavi pre svega sudskom entomologijom?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ne samo pre svega, nego isključivo time.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: I vi ste videli transkript njegovog iskaza?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: I on je rekao da se on rukovodio samo jednim kriterijumom, dok je vaš izveštaj zasnovan na više kriterijuma. Je li tako?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da, upravo tako.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: I, kada su vaši zaključci njemu predloženi, on nije rekao da se sa njima ne slaže i nije rekao da ih može osporiti?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U redu. E sad, recite nam u čemu je razlika između vašeg pristupa, kao sudskog patologa koji vodi ekshumacije i nekoga ko se bavi jednim tehničkim aspektom, kao što je sudski entomolog, u ovom konkretnom slučaju?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Neću, ne bih želela da komentarišem gospodina Dourela. On je sastavio izveštaj i to je to. A sada, da odgovorim na vaše pitanje, gospodine Emmerson. Ja se ne slažem sa onim što ste vi meni od samog početka ovde rekli, a to je da, činjenica da nam nije poznata vrsta te muve i zato što nam nisu poznati vremenski uslovi, da to znači da se ne treba pridavati nikakav značaj prisustvu ili odsustvu larvi. Sa time se ne slažem i zato sam malopre rekla da je njegova prizma uža, da on to posmatra sa te usko tehničke strane. S druge strane, sudski patolog konstatuje odsustvo ili prisustvo larvi, čak i ako ne zna o kojoj se larvi radi, on će zapisati da je larva bila tu i to je nešto što se ne može ignorisati, zanemariti, to se mora uzeti u obzir. Dakle, ja pokušavam da vam objasnim sledeće, a to je da je naš pristup potpuno drugačiji. Prisustvo larve je prisustvo larve, odsustvo larve je odsustvo larve. To što ih nema, možda znači da je to telo doneseno sa nekog drugog mesta. A sada, što se tiče gospodina Dourela, on je napisao jedan članak u kojem stoji da odsustvo larvi znači da je verovatno, da je telo bilo premešteno. Dakle, ja kažem da se ne slažem sa gospodinom Dourelom koji kaže da, budući da ne znamo o kojoj se vrsti muve radi, da činjenica da ima ili nema larvi, da to nema nikakvog značaja. Za mene ima značaja činjenica da li ima ili nema larvi. A, izvinjavam se, ako sam zastranila ili se udaljila od pitanja.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da. Hvala vam za objašnjenje. Vi ste malopre rekli da sudski patolozi obično beleže određene podatke i nešto je tu, ja mislim, bilo jednostavno nestalo u prevodu. Dakle, vi ste rekli da su podaci o prisustvu ili odsustvu larvi nešto što ste vi našli u izveštajima koje su sačinili srpski sudski patolozi. Je li tako?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da. Upravo tako.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Dakle, oni to jesu smatrali nečim što je relevantno i što treba uneti u zapisnik?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Pa, naravno. Naravno, sudski patolog mora u zapisnik uneti sve što je uočio. To je pravilo. Posao sudskog patologa je da posmatra i da beleži uočeno.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U redu. Pokušajmo sada da se pozabavimo pitanjem užeg ili šireg pristupa ovom pitanju, a vratimo se u isto vreme na kriterijume koje ste uzeli u obzir za određivanje datuma smrti i vremenskog perioda koje je telo provelo na licu mesta. Možete li nam, u ovom kontekstu reći, da li je, po vama, prisustvo ili odsustvo larvi za koji od proučenih slučajeva bilo odlučujući činilac?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Po meni je to jedan od činilaca.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Hvala vam. Vratimo se, nakratko, sada na vaše zaključke, onaj deo vašeg izveštaja koji je posvećen zaključcima. Pre svega bih želeo da se pozabavimo 2. paragrafom, na stranici 118, gde su sažeto izneti podaci koje ste vi ranije u izveštaju naveli. Dakle, tu se pominje „6 tela sa oznakom RE, nađenih u blizini *Ekonomije*, su svi u stanju uznapredovanog raspadanja i u istom stupnju raspadanja, pri čemu je trenutak nastupanja smrti fiksiran za period od 8 do 15 dana ili čak 3 nedelje ranije za dva od tih leševa. Da li i dalje stojite pri tom zaključku?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da. Ja sam to napisala i stojim pri tome.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U redu. Vratimo se sada na prvi deo paragrafa broj 3. To se tiče ljudskih ostataka za koje je zabeleženo da su nađena u kanalu. Pogledajte, molim vas, vrh stranice 119, gde ste napisali: „Ne može se isključiti mogućnost da su tela koja su bila poprilično skeletonizovana i na kojima nije utvrđeno prisustvo larvi diptere, donesena na kanal naknadno i da su se pomešala sa telima koja tu bila odnedavno. Moguće je da su delovi mekog tkiva bili odneseni bujicom.“ Da li i dalje stojite pri tom zaključku?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: A odmah ispod toga pišete: tela koja su se nalazila na površini, uz zid kanala, bila su u velikoj meri izmenjena i da njihov izgled ukazuje na to da je smrt nastupila pre više od 3 ... ili u periodu između mesec i dva dana, ali u ukupnom zaključku vi kažete da su „tela nepotpuna, da su raspadnuta, da nema larvi diptera, iako su tela nađena na tlu i na otvorenom, na površini“. Da li i dalje stojite pri tom zaključku?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U redu. Ali, vi ste rekli, danas, da smatrate da je verovatnije da tela nisu bila u tom položaju?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ja stojim pri onome što sam napisala u izveštaju.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U redu. Kažete, tela koja su bila zakopana na dnu, pri podnožju zida, kažete da su „promenjena, iskomadana, skeletonizovana i pokrivena blatom“. I u

ovim slučajevima vi izražavate stav da nije moguće isključiti mogućnost da su tela donesena na lice mesta. Da li i dalje stojite pri tom zaključku?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: I na posletku, dolazite do sledećeg zaključka: „Stoga se okolnosti u kojima je nastupila smrt ne mogu odrediti, što ostavlja široku marginu u pogledu velike neizvesnosti tačnog mesta i toka događaja“. Da li i dalje stojite pri tom zaključku?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U redu. Želeo bih sada da se vratimo na paragraf 3a, gde vi spominjete dva tela koja se vide pored kanala i za koja kažete da pokazuju znake da su bila pod vodom otprilike nedelju dana.

ADVOKAT EMMERSON: Moliću sada da vam se predoči registrator sa fotografijama, plavi registrator. To je treći deo dokumenata pripremljenih za unakrsno ispitivanje, koje je sačinila ekipa Haradinaj.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: E sad, moliću vas da pogledate iza tabulatora broj 1. Profesorka Lecomte, ja znam da ste vi već pregledali video snimak, a ovo je jedan kadar tog video snimka. Dakle, govorim o dokaznom predmetu D31. Da li su to ta dva tela o kojima vi govorite?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Na osnovu dokumenata u koje sam imala uvid, potvrđujem da se radi o ta dva tela. Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Hvala vam. Moliću vas sada se detaljnije pozabavimo prvim dokumentom, koji se nalazi iza tabulatora broj 2, to je dokazni predmet D43. To je prvi od ova dva leša. Jeste li to našli? Možete li da potvrdite da se radi o fotografiji na koju vi mislite?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ova, što mi sada predočavate, nije ona koju ja imam u registratoru.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da. Verovatno se tu nešto ne poklapa. Zanima me D43. To je prva fotografija u registratoru, a čini mi se da je na ekranu sada D44. Ili, možda, obrnuto. Dakle, da ponovim pitanje. Iza tabulatora broj 2 nalazi se fotografija, gde se izbliza vidi jedno od ova dva tela. E, to je dokazni predmet D44, a iza tabulatora broj 3 nalazi se snimak iz blizine, drugog od ta dva tela i to je dokazni predmet D43. Videli smo, a i vi ste videli video snimak ta dva tela gde se ona nešto bolje vide. I, ne znam da li se sećate da su prsti na rukama i nogama ovih tela celi? To se vidi na video snimku.

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Mislim da sam videla nešto na rukama, a ova fotografija ovde, ona je prilično nejasna, ona nije pogodna za rad. Verovatno sam u radu koristila nešto drugo ili sam koristila lupu ili nešto, kako bih mogla bolje da proučim ruke, jer su ruke vrlo bitne kada se radi o telima koja su provela izvesno vreme u vodi. Maceracija je vrlo bitan činilac u ovakvim slučajevima. Dakle, ja ne znam sada šta je ovde tačno bilo, ali znam da sam negde napisala da je došlo do maceracije dlanova, da je koža dlanova bila beličasta i da je to ukazivalo

na to da je telo u vodi provelo, čini mi se, nedelju dana. A, na osnovu ove fotografije, koja se ovde vidi, ja vam zaista ništa ne mogu reći.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da, ali mislim da vam je raspolaganje bio stavljen video snimak sa lica mesta?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da, da. Mi smo, naravno, pregledali video snimke, ali, ako smo u zaključku naveli da se vide znakovi koji ukazuju na to da je telo provelo u vodi otprilike nedelju dana, to znači da smo utvrdili da je bilo znakova koji na to ukazuju. Znači da je došlo do maceracije, tj. da je koža na dlanovima pobelela.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U redu. U prethodnom delu vašeg izveštaja, gde obrazlažete situaciju, postoji čitav niz podnaslova i pod naslovom o stanju u kojem se nalaze leševi, vidimo dve tabele. Odmah nakon druge tabele, izneli ste primedbu, a ona se tiče ova dva tela. Radi se o stranici 112 verzije na francuskom jeziku. Mislim da je iz toga jasno da ste vi svoj posao obavili na osnovu video snimka, zar ne?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da, da, naravno, gospodine.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Tu piše da je boja tela, čija je masa povećana, i utvrđeno je da je boja njihove kože prirodna, da nije došlo do poodmaklog truljenja, da su ruke beličaste i da su ušle u početnu fazu maceracije, što ukazuje na nedavno potapanje, manje od dve nedelje.

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Tako je i stojim pri onom što sam rekla.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Dakle, gledajući te dva fotografije, da li je moguće, imajući u vidu i video snimak i ono što ste pronašli da se dâ procena koliko su ta tela dugo bila mrtva?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Smrt je morala nastupiti nedavno, jer su tela još bila naduvana, teško je znati tačno. Ono što sam mogla primetiti je da je prirodna boja kože još bila prisutna. No, fotografije nisu bile dovoljno precizne i ne mogu ništa analizirati na osnovu ove fotografije. Ako kažem da su tela bila naduvana, to bi trebalo da znači da se nije radilo o kosturu. Naš je utisak bio da ta tela nisu dugo vremena provela u vodi, već verujemo da su možda pala u vodu i da se zbog toga tamo nalaze. To nisu tela ljudi koji su već dugo vremena mrtvi. Nisu bili mrtvi puno pre snimanja fotografije.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Kao što sam rekao, jasno je da ste radili na osnovu video snimka, i neću se u to upuštati, da to gledamo, ako ne bude konkretno zatraženo. Molim pogledajte sada, nešto dalje u materijalu, oznaka 18 i dalje, a isto tako posebno oznake 21, 24, koje se odnose na tela R21 i R24. Tamo vidite fotografije koje pokazuju pronađeni gornji i donji deo jednog tela R21 i R24. Vidite li te fotografije?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Nisam u stanju da to pronažem, trenutno.

TUŽILAC DUTERTRE: Siguran sam da je to već u dokaznom spisu. Možda možemo dobiti broj dokaznog predmeta od gospodina Emmersona za ta dva dokumenta. Mislim da su oni bili uvršteni preko gospodina Dunjića.

SUDIJA ORIE: Možete li konkretno skrenuti pažnju svedoka na sam dokument ili fotografiju koju ste imali na umu, i to precizno?

ADVOKAT EMMERSON: Da, imamo indeks i mislim da se može reći da su dodati brojevi tamo, nekim od fotografija koje su dobile broj dokaznih predmeta. I, prema tome, upravo proveravam brojeve dokaznih predmeta u transkriptu, imajući na umu da ovde govorimo o fotografijama koje se nalaze u odeljku 21, 24 materijala.

TUŽILAC DUTERTRE: Mi stalno iznosimo ovakve zahteve. Ovo nije prvi put. No, sada sam zadovoljan odgovorom.

SUDIJA ORIE: Mislim da bi bilo lakše ako ih već imamo na raspolaganju, tako da ne bude daljih odlaganja iz tog razloga.

ADVOKAT EMMERSON: Pozabaviću se sa te dve oznake, dva dela iz ovog materijala i daću vam oznaku broja dokaznog predmeta čim to budemo pronašli.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Možete li pronaći taj odlomak u svom izveštaju? Rekli ste da je to telo koje je mrtvo verovatno dva meseca.

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Koje telo mislite? Oprostite što pitam, izgubila sam se, ima toliko puno tela da ne znam na koje mislite.

SUDIJA ORIE: ... 21 je isto telo kao 24.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: R21 i R24, to su gornji i donji deo istog tela i to je fotografija koju vi sada možete da vidite. Rekli ste da je to telo bilo mrtvo neka dva meseca. Je li tako?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da, napisala sam, „otprilike dva meseca“.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Ako pogledate samo te fotografije, a nakon toga pogledate izveštaj o obdukciji... Da li čitate engleski?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da, da, gospodine.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Pogledajte onda, molim, nešto dalje, do dela označenog sa I.

SUDIJA ORIE: U dokumentima pod 21, imate određena slova, A, B i tako dalje. Gospodine Emmerson sada želi da vam skrene pažnju na 21 I, J, 24 koji su ...

ADVOKAT EMMERSON: Kažu mi da je to 1791 po spisku 65 ter.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Iza oznake I, nalazi se srpski izveštaj o obdukciji R21, a iza oznake J je srpski izveštaj o obdukciji R24, gde je zabeležen stepen raspadanja, na čemu ste temeljili svoju procenu. Je li to tačno?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Oprostite što sve ovo prolazimo na takav način, no molim da se vratite nazad, na deo dokumenta pod brojem 2. Tek toliko da vas podsetim na fotografiju koja prikazuje telo o kojem govorimo.

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ne razumem pitanje.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Još nisam ni postavio pitanje.

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Oprostite.

SUDIJA ORIE: Pogledajte drugi deo dokumenta.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Želim da vas podsetim na to telo. Da li je moguće da se radi o istom telu u stvari?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: S obzirom na stanje raspadanja koje su navele kolege koje su izvele obdukciju, mislim da to nije isto telo, jer su kolege u izveštaju, i to je zabeleženo i u izveštaju koji sam dala, naveli da se radilo o dva raspadnuta dela tela, pri čemu je došlo do truljenja i ostao je samo kostur i meko tkivo više nije postojalo na kostima. Isto tako, nema utrobe. Dakle, ne govorimo, čini mi se o istom. Da li možete da mi objasnite šta želite od mene? .

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Odgovorili ste na pitanje. U svakom slučaju, neću vas više o tome pitati. Postoje određeni razlozi zbog kojih vas ovo pitam. No, trenutno nije nužno da vas zamaram. Molim, sada pogledajte 29. deo dokumenta. Vi ste se, isto tako, bavili telom pod oznakom R29, u svom izveštaju, na stranici 69 i neke od ovih fotografija uključili ste u svoj izveštaj. U svom izveštaju mislim da ste zaključili da je telo R29 bilo mrtvo više od dva meseca. Je li to tačno?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ako je to ono što sam napisala, to znači da sam imala elemenata na osnovu kojih sam to zaključila, da se radilo o kosturu koji je istrulio, da nema mekog tkiva, da je došlo do saponifikacije. Isto tako sam rekla da je desna šaka odvojena i da nedostaju kosti. Ne znam gde se one nalaze.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Pogledajte te fotografije u plavom spisuu. Imate jednu odmah na vrhu i ako nastavite listati, videćete da ima još fotografija istih ostataka. Vidite li to? Mislim, nemate sve fotografije u svom izveštaju, ali mislim da možete videti u kakvom je stanju telo, zar ne?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Mora da se radi o pogrešci u numerisanju. Bilo je problema u numerisanju tela. Nisam sigurna da je to isto telo koje mi pokazujete. Ako se sećate, bilo je nekih pogrešaka u numerisanju tela.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Mislim da smo uspeali da eliminišemo pogreške vezano uz ovu grupu tela. Prema tome, R29 koji se pojavljuje na tim fotografijama, to su isti posmrtni

ostaci, čija dokumenta ste vi proučili. Ako pogledate fotografiju u svom izveštaju, možete videti sličnost između te fotografije i fotografije u ovom spisu. Moje pitanje je kratko i isto je kao ono pre. Ako pogledate izveštaj sudskog patologa sa srpske strane, vezano za ostatke R29, telo je opisano kao gotovo potpuno raspadnuto, bez mekog tkiva, sa golim i dislociranim kostima, a sve kosti koje su pronađene delimično su povezane delovima mekog tkiva, koje je istrulilo i tamno sive boje je. Da li to odgovara vašem nalazu, kada ste izneli da u stvari smatrate da je telo bilo mrtvo više od dva meseca?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: To konkretno telo ne odgovara slici. Ova fotografija uopšte ne odgovara ovom telu. Ovo je telo koje je na tlu, a drugo je u vodi, što potvrđuje što sam rekla i mislim da izvlačenje tela nije bilo obavljeno korektno.

TUŽILAC DUTERTRE: Bilo bi dobro ako bi nam svedokinja mogla navesti konkretne brojeve fotografija koje gleda.

SUDIJA ORIE: Gospodine Emmerson, rekli ste svedokinji da se radi o 29a i b itd.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Želim da vas pitam pre svega o 29a. Vidite li ovu fotografiju, da budemo sigurni da govorimo o istoj. Profesorka Lecomte, molim pogledajte prema meni.

SUDIJA ORIE: Molim vas pogledajte gospodina Emmersona.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Imate tu fotografiju 29a.

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Ako pogledate svoj izveštaj, druga fotografija od dve za R29. Imate li to, u vašem izveštaju, profesorka Lecomte?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ne, ne vidim to. Nemam iste elemente. Ja sam radila na osnovu izveštaja mojih kolega, što se tiče tela označenog sa 29.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Mi sada gledamo R28, što još dalje komplikuje situaciju.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Želim da budem potpuno jasan. Ako pogledate fotografije ...

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ne mogu da odgovorim.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Idemo polako.

SUDIJA ORIE: Korak po korak.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Ako pogledate svoj izveštaj, izneli ste neke nalaze vezano za telo R29, na stranicama 69 i 70. Je li tako?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Nisam shvatila vaše pitanje. To je problem, ne razumem pitanje, izgubljena sam među svim tim brojkama i fotografijama.

SUDIJA ORIE: Gospodin Emmerson vas je pitao - pogledajte na svoj ekran. Pita vas da li je tačno da u svom izveštaju govorite o R29, na stranici koju možete videti sada na ekranu. To je jedino pitanje.

SVEDOK LECOMTE: Da. R29 je telo koje je zaglavilo u granama i koje je prikazano na ovoj fotografiji.

SUDIJA ORIE: Da zapisnik bude jasan, gospodine Emmerson. Svedokinja je rekla da je R29 opisala onako kako ga je našla na fotografiji pod 29a, a to je ERN U003-0042.

ADVOKAT EMMERSON: Upravo tako.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: To je bio prvi korak. Ako pogledate stranicu 670 [sic] svog izveštaja, tamo ste dodali dve fotografije tela R29.

TUŽILA DUTERTRE: Ne postoji stranica 670. Možda je to greška.

ADVOKAT EMMERSON: Ali, ja sam rekao stranica 70. Dakle, vidite li fotografiju u svom izveštaju na stranici 70, profesorka Lecomte?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da.

SUDIJA ORIE: Stranice pre. . .

ADVOKAT EMMERSON: Ovo nije stranica 70.

SUDIJA ORIE: Tu su dve fotografije

ADVOKAT EMMERSON: Sada imamo 68. stranicu. Meni treba stranica 70, dve stranice dalje. I to bi trebalo izgledati ovako.

SUDIJA ORIE: Da. . . između 69 i 71, zar ne. Jer, koliko ja vidim na toj stranici nema broja.

ADVOKAT EMMERSON: Evo je.

SUDIJA ORIE: Da, stranica 70.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Donja fotografija, označili ste sa „R29“, je li tako? Na ekranu pred vama, profesorka Lecomte.

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Mm-hmm. .

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da? Vaš zaključak vezano za te posmrtno ostatke je da je ta osoba bila mrtva više od dva meseca. Je li tako?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Potvrđujem to.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Hvala. Vratimo se sada na plavi spis sa vaše leve strane, tabulator 3. Za zapisnik, to je D43. Sada tražim da izvršite isto poređenje. Ovo telo koje vidimo na fotografiji, sa vaše leve strane, u drugom delu, to ne može biti isto telo, zar ne?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Htela bih da to bude jasno. Ovo vam pokazuje loš kvalitet posla oko izvlačenja ostataka. Fotografije su ponovo snimljene, neke nisu jasne. Ja sam radila na telu R29, ono je fotografisano kada je bilo izvučeno iz granja. Radila sam na osnovu izveštaja mojih kolega, vezano za R29. Zbog toga sam izvela zaključke koje jesam, ali ne mogu povezati ove dve stvari. Nemoguće je, ne mogu raditi ovako, niti odgovarati na pitanje. Zato sam čekala na vaše pitanje. Ne mogu uporediti ta dva tela. To je nemoguće. Ne mogu da uporedim dva tela. Ništa ne mogu precizno da tvrdim. Ovo nije dobar sudsko-medicinski rad, ne bi bilo korektno s moje strane da bilo šta tvrdim.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Idemo onda jedan korak dalje. Jednostavno pitanje. Gledajući fotografiju u dokumentu, tela za koje ste rekli da je bilo potopljeno manje od 2 nedelje i za koje ste rekli da je ta osoba nedavno umrla, da li to odgovara skupini kostiju koju vidimo pod R29?

SUDIJA ORIE: Predlažem da na ekran stavimo prvu fotografiju, a to je telo u vodi. Zatim, da ponovo imamo fotografiju R29. Gospođo Lecomte, videćete dve fotografije, jednu tela u vodi, a drugu fotografiju onoga o čemu smo pre razgovarali, kao R29. Pitanje je sledeće. Nakon što vidite te fotografije, da li postoji mogućnost da se radi o istim, istovetnim posmrtnim ostacima. Dakle, tela koje je jednog dana bilo u vodi, a idućeg . . . u roku od dva dana.

ADVOKAT EMMERSON: U roku od pet dana.

SUDIJA ORIE: Dakle, pet dana. Da li se to moglo pretvoriti u telo koje vidimo na fotografiji R29? Dakle, uporedite te dve fotografije i u vremenskom rasponu od pet dana, recite nam da li smatrate mogućim da se radilo o istom telu? Gospodine Emmerson, vi imate sve brojeve. Počnimo sa prvim.

ADVOKAT EMMERSON: To bi trebalo da bude D43. Molim povećajmo malo. D43 je prva fotografija.

SUDIJA ORIE: Možemo li povećati ovu fotografiju, da vidimo telo? To je možda previše. Čini se da je ovo dobro. Molim pogledajte ovo telo, jer onda će se od vas tražiti da uporedite da li se pet dana kasnije to moglo pretvoriti u telo koje vidimo na drugoj fotografiji.

ADVOKAT EMMERSON: A sledeća fotografija je dokument sa popisa 65 ter, broj 880, stranica 27. Mislim da moramo malo umanjiti fotografiju.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: To je druga fotografija. To je telo za koje ste procenili da je starije od dva meseca. Pitanje je da li se telo moglo pretvoriti u ovo što vidimo ovde u razmaku od pet dana?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ne mogu da odgovorim. Ne pokušam da izbegnem odgovor, no, vidimo da ovde ima odeće, prema tome možemo da poredimo odeću. Dakle, da li odeća koju su moje kolege opisale na prvoj fotografiji, odgovara odeći koju vidimo ovde.

ADVOKAT EMMERSON: Nemam više pitanja.

SUDIJA ORIE: U redu. Gospodine Guy-Smith.

ADVOKAT GUY-SMITH: Držaću se dogovora koji sam izneo.

SUDIJA ORIE: Da. Gospodine Harvey.

ADVOKAT HARVEY: I ja.

SUDIJA ORIE: Gospodine Dutertre, predlažem da sada idemo na pauzu i da počnete sa dodatnim ispitivanjem nakon pauze.

TUŽILAC DUTERTRE: U redu, gospodine predsedavajući. No, hteo sam da kažem da nisam siguran hoću li moći završiti sa ispitivanjem u okviru vremena koje mi je dato. Imam puno pitanja, odnosno puno toga proizlazi iz unakrsnog ispitivanja.

SUDIJA ORIE: Nećete, dakle, uvoditi drugi izveštaj profesorke Lecomte. No, idemo na pauzu i vraćamo se za 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Gospođo Lecomte, molio bih vas da napravite jednu manju pauzu između pitanja i odgovora radi prevoda. Za prevodioce je uvek izuzetno teško da prevode kada Tužilaštvo i svedok govore istim jezikom. Gospodine Dutertre, imate reč.

TUŽILAC DUTERTRE: Hvala vam, gospodine predsedavajući.

DODATNO ISPITIVANJE:TUŽILAC DUTERTRE

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Gospođo Lecomte, na strani 42 današnjeg transkripta vi ste naznačili da pse kosti ne zanimaju. Da li sam vas ja dobro shvatio? Nije došlo do nekih poteškoća u prevodu. To su bile vaše reči?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Psi više vole mesto od kostiju. Kada ima mesa, onda se psi bace na to meso radije nego na kosti. Neophodno je da na samoj kosti bude mesa kako bi se oni zainteresovali.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Kakve su, tačno, vaše kvalifikacije, vaša stručna znanja kada je reč o psima, lisicama itd?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Pa, ja sam obavila jedan rad na Nacionalnoj akademiji u Parizu o različitim tipovima ugriza bilo da je reč o ugrizu magarca, ugrizu psa, ajkule, pacova itd. I mi, u stvari, u Institutu za sudsku medicinu raspolažemo sa dosta obimnom ikonografijom. Ja na ovom institutu, inače, radim već više od 20 godina i videla sam veliki broj leševa koji su pronađeni u šumama ili u drugim područjima, gde psi ponekad grizu svoje gospodare da bi ih probudili kada ovi umru.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: I na osnovu svog iskustva vi tvrdite da pas ne bi otišao, prosto, sa koskom?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ne sa koskom bez mesa.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Postavio bih vam jedno dosta uopšteno pitanje. Da li biste mogli da nam opišete koja su ograničenja vašeg veštačenja kada je reč o ovom pitanju?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Kako da ne. Svako veštačenje ima svoja ograničenja, o kakvom god veštačenju da je reč. Kad govorimo o ovom konkretnom predmetu, ograničenja se odnose na sve što se odnosi na otkrivanje i pregled tela na licu mesta. Ne postoji jedna opšta fotografija. Fotografije nisu napravljene sistemaatski, što mi uvek radimo kada dođe do katastrofe ili kada postoji veliki broj leševa. Nema fotografija gde bi se snimile pojedinosti. Dakle, nema čitavog tog posla u vezi sa opštom fotografijom i detaljnim fotografijama. Taj posao nije obavljen kako treba i zbog toga postoji određeni raskorak i mislim da je za sve nas to predstavljalo jednu ogromnu prepreku.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Kada je reč o foto dokumentaciji, vi na stranici 22 svog prvog izveštaja kažete, da video snimci ne donose bilo kakve podatke, koji bi imali vrednost sa stanovišta sudske medicine. Oni nisu u tom smislu upotrebljivi. Moje pitanje glasi ovako: kakav je to uticaj imalo na vaš izveštaj?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Na moj izveštaj ne. ... Kada je reč o radu koji sam morala da uložim kako bih izradila izveštaj, da, to je imalo znatan uticaj, jer sam morala da gledam, da gledam ponovo, da sve pokušam da klasifikujem, to je jedan ogroman posao, a video snimci ga uopšte nisu olakšali. Na video snimcima se vidi okruženje, vide se funkcioneri, vide se razni ljudi, vidi se drveće, vide se razne stvari, ali oni ne predstavljaju jedan ispravno obavljen posao, rad koji bi bio obavljen sa odgovarajućom preciznošću i na stručan način.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Da bi se stekao potpun uvid neophodno je imati odgovarajuću dokumentaciju, zar ne?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ja sam uzela sebi slobodu da kažem da je bilo neophodno da uložimo ogroman trud i rad u ove video snimke kako bismo mogli da izradimo ovaj izveštaj koji sam vam ja predala. Druga napomena koju bih želela da iznesem, fotografije su date bez ikakvog reda, tehnički nisu bile dobro napravljene. Ponekad su nejasne, to nisu onakve fotografije kakve mi snimamo. Dakle, najpre jedna opšta fotografija, a onda uvećanje detalja na telu. Imamo jedan leš, drugi leš, cipele koje neka skuplja, drvo. Dakle, sve to se ne može nazvati ispravno obavljenim poslom.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: I to je predstavljalo poteškoću kada ste pripremali svoj rad?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da. To je predstavljalo veliku teškoću, jer smo morali sve ponovo da klasifikujemo.

TUŽILAC DUTERTRE: Molio bih da se predoči dokazni predmet 2067, po spisku 65 ter. U pitanju je jedna tabela, zapravo, dve tabele koje su upućene prošle nedelje profesorki Lecomte.

ADVOKAT GUY-SMITH: Ja se izvinjavam.

SUDIJA ORIE: Kakav bi bio status ovih dokumenata?

ADVOKAT GUY-SMITH: A kakav je osnov za njihovu upotrebu, jer se tu, između ostalog, nalaze i mišljenja koja iznosi sam gospodin Dutertre.

SUDIJA ORIE: Gospodine Dutertre, na koji način biste želeli da upotrebite ova dokumenta?

TUŽILAC DUTERTRE: Ja ću to upotrebiti kao podsetnik, koji treba da osveži pamćenje svedoku, a da omoguće svima da lakše prate ono o čemu je reč.

SUDIJA ORIE: Kada kažete da olakša praćenje, da li se to odnosi na nas ili na svedoka?

TUŽILAC DUTERTRE: Pa, to se odnosi na sve prisutne.

SUDIJA ORIE: Pa, to je u izvesnoj meri sugestivan materijal, koji navodi na određene zaključke, naročito u prvom delu.

TUŽILAC DUTERTRE: Naravno. Ja ću u vezi sa tim postavljati pitanju. Reč je, pre svega, o tome da možemo da se pozovemo na odgovarajuće brojeve dokaznih predmeta. Mislim da ćemo tako brže napredovati, da ćemo izgubiti manje vremena.

SUDIJA ORIE: U redu. Razumem vaše stanovište. Da li bi bilo moguće da se, kada je reč o prvoj tabeli, na ekranu vidi samo leva kolona, gde se nalazi referenca, odnosno mesto na kojem se ova tabela poziva na izveštaj, onda možete da postavite pitanja svedoku.

TUŽILAC DUTERTRE: Da.

SUDIJA ORIE: Da li se Odbrana slaže da bi to bio odgovarajući način da se ovim pozabavimo?

ADVOKAT EMMERSON: Mene brine takođe i druga tabela.

SUDIJA ORIE: Dobro, ali da prvo počnemo sa prvom tabelom, pa ćemo onda preći na sledeću. Gospodine Dutertre, možete da produžite.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Profesorka Lecomte, ovo su dve tabele koje su vam upućene prošle nedelje, a u prvoj tabeli je reč o mogućim greškama. Da li ste se vi upoznali sa ovim dokumentom?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da, gospodine.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Da li se vi slažete sa ovim dokumentom ili slažete delimično ili se ne slažete uopšte?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: To je vaš dokument.

SUDIJA ORIE: Da. Mislim da je svedok već odgovorio na pitanje, na način na koji sam ja očekivao da će to učiniti. Gospodine Dutertre, šta podrazumevate pod tim, da li se slaže sa dokumentom? Da li se slaže da dokument postoji ili da se tačno navode reference u odnosu na izveštaj.

TUŽILAC DUTERTRE: Pa, ja sam mislio na greške koje se navodi u vezi sa izveštajem, ali s obzirom na odgovor, mogu da se pozabavim tim konkretnim greškama kako bismo dobili razjašnjenje.

ADVOKAT GUY-SMITH: Pa, tu se vraćamo na sam početak. Zapravo, ono što Tužilaštvo pokušava da uradi jeste da ospori verodostojnost svog svedoka.

SUDIJA ORIE: Gospodine Guy-Smith, kada je gospodin Dutertre pozvao svedoka, on se nije oslanjao na mogući dokazni materijal. Jer, kao što nam je to već objasnio, to jednostavno nije u skladu sa standardima koje on očekuje od veštaka, jer jednostavno ima previše grešaka. E sad, s obzirom da je Odbrana odlučila da ovo uvede u spis, u tim okolnostima gospodin Dutertre ne pokušava da ospori verodostojnost svedoka u vezi sa bilo kojom temom koju on želi da obradi putem ovog svedoka, već zapravo on, manje više, nema takvu mogućnost pošto je već dokument uveden u spis.

ADVOKAT GUY-SMITH: Koliko sam ja shvatio tumačenje Pretresnog veća kada je reč o stanovištu gospodina Dutertrea, ja mogu da shvatim to stanovište, ali s obzirom na to da je on tražio da se uvede u spis bilo koji izveštaj istog svedoka veštaka, a našao je da postoje problemi samo u drugom izveštaju, mislim da ne možemo da usvojimo takav njegov stav. Osim toga, takođe treba naglasiti i sledeće: na osnovu činjenice da dobija informacije od drugog veštaka, čiji se iskaz ograničio na jedno vrlo konkretno pitanje, on bi sada više voleo da se preispitaju i dovedu u pitanje zaključci ovog svedoka koji su zasnovani na višestrukim faktorima. Dakle, pitanje koje ja sada postavljam, jeste da li to njemu treba uopšte dozvoliti. Ukoliko on želi da pogleda prvu tabelu i želi da uputi svedoka na prvu tabelu, onda u redu.

SUDIJA ORIE: Ima stvari koje su manje traumatične od drugih. Hajde da sačekamo i vidimo šta će biti dalje. Na primer, ukoliko nešto postoji na video snimku, to onda možda nije neka tema koja je od presudnog značaja. Gospodine Dutertre, možete da nastavite ali se mi nalazimo u specifičnoj poziciji u ovom trenutku. Ali Odbrana i Pretresno veće će budno pratiti ono što činite.

TUŽILAC DUTERTRE: Mogu da zamislim. Cenim to što ćete me budno pratiti.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Na stranici 107, svog izveštaja u 6. redu, vi kažete sledeće: „35 tela ili segmenata tela su pronađeni u blizini Radonjičkog/Radoniq kanala, a ovi leševi su označeni slovom R. “ Da li je ovo sasvim tačno, s obzirom na to da je profesor rekao ... postoji jedan broj oznaka koji su pripisani odeći. Reč je, zapravo, o odeći, a ovo je potvrđeno i na nekim stranicama znači 24, 52, 63, 78 vašeg drugog izveštaja?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Nije reč o bilo kakvoj grešci, već je jednostavno reč o brojevima koji sudski patolozi daju kada nešto pronađu pored tela. Na taj način se, jednostavno, vrši označavanje svih tih različitih elemenata brojevima.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: To znači da nema 35 tela ili segmenata tela. Njih je zapravo manje, pošto se deo ovih brojeva odnosi na odeću?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Tako je, na odeću. Tu ima i nekih kostiju, ima i segmenata kostiju, ali jednostavno tako funkcioniše ceo sistem označavanja brojevima. O tome je ovde reč.

SUDIJA ORIE: Gospodine Dutertre, molim da idemo dalje. Ovo nije nešto od ključnog značaja.

TUŽILAC DUTERTRE: Pa to treba da pokaže a ima izvestan broj grešaka koje su se potkrale, i mislim da nisu beunačajne, s obzirom na ono što Tužilaštvo želi da dokaže.

SUDIJA ORIE: Naravno, Pretresno veće je svesno toga da se ponekad dva broja odnose na jedno telo, s obzirom na to kakav je sistem numeracije usvojen. Da li to uopšte utiče na zaključke koji su izvedeni, jer to je ono što nas, pre svega, zanima?

TUŽILAC DUTERTRE: Pa, u stvari, mi ovde pokušavamo da vidimo koliko je sve precizno urađeno.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Na 4. stranici svog izveštaja, vi govorite da postoji numeracija E za tela koja su nađena u blizini imanja *Ekonomija* i pomenuli ste R5 i R7, da su oni upoređeni i da pripadaju samo jednom telu?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: U stvari, u pitanju su Re5 i Re7, to je još jedna greška u kucanju.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: U sveukupnom kontekstu pominju se tela R21, R22, R23 i R24 i tu je došlo do greške u kucanju?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Pa, uvek u svim izveštajima bude greške. Ono što treba sagledati jeste celina izveštaja, a ne eventualne greške u kucanju.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: U redu. Razumem. Kada je reč o telu R10, stranica 33 izveštaja, tu stoji da je telo vidljivo, da je pronađeno na zemlji, sa puno šljunka ... u podnožju kamenog zida. Vi potom kažete da je reč o telu koje se nalazi na otvorenom, a da nije došlo do

isušivanja? Činjenica da je telo na otvorenom je jedan od elemenata koje ste koristili da izvedete svoje zaključke.

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Između ostalih.

TUŽILAC DUTERTRE: Želeo bih da se pusti video snimak P452, od minuta 24,24 do 24,35.

(video snimak)

TUŽILAC DUTERTRE: Ovo je položaj tela R10, posle ekshumacije, a sada bih molio isti video snimak, međutim od minuta 51,50 do 1.00,36. Mislim da ovde nije sporno da na ekranu vidimo oznaku broj 10. Možemo da produžimo.

(video snimak)

TUŽILAC DUTERTRE: Molim da se ovde zaustavimo.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Profesorka, da li je telo R10, koje ovde vidimo, telo koje vam deluje kao da je vidljivo i na otvorenom vazduhu?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Pa, najpre ste mi pokazali jednu fotografiju gde je gomila šljunka. Ja pristajem na to da je telo pronađeno pod tom gomilom šljunka. Na drugom video snimak koji mi pokazujete, se vidi kako ljudi pokušavaju da otklone šljunak kako bi bi razotkrili telo koje je obasuto zemljom. Međutim, ovo telo nije pokopano, pokopan znači da je telo u rupi, u zemlji.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Ali, ono što ja vas pitam jeste, da li je ovo telo vidljivo?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da, telo je vidljivo. Vide se kosti. Ja sam se bazirala na fotografijama na kojima se vidi da telo nije pokopano. Nije u zemlji. „Vidljivo“ je možda termin ... koji, možda, vi sagledavate kao izuzetno značajno. Mislim da je u tom slučaju trebalo skrenuti pažnju na to veštaku, da će svaka reč imati određenu težinu. Što se mene tiče, telo je vidljivo, jer nije pod zemljom. Oko tela postoji šljunak, kamenje, puno kamenja je tu oko tela, pored betonskog zida i što se mene tiče telo je vidljivo, jer se ono vidi na onim fotografijama koje sam ja proučavala. To nije telo koje mora da se vadi lopatom.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Da li ste videli da osoba sa desne strane ima, zapravo . . .

SUDIJA ORIE: Mislim da mi sada, u ovom trenutku, raspravljamo o tome da li se vidi celo telo ili se vide segmenti tela. Na ovoj slici se vidi da su neki segmenti tela vidljivi, dok mnogi drugi nisu. Da li bi vas to zadovoljilo?

TUŽILAC DUTERTRE: Ne. Zato što zapravo nema vidljivih delova tela.

SUDIJA ORIE: Jedan od prvih stvari koje se vide, ... u stvari, pre svega, profesor Aleksandrić je rekao, ... segmenti tela koji se vide na površini, pored gomile, na gomili kamenja i meni se učinilo da sam video nešto što izgleda kao donja vilica. Meni se bar učinilo da sam tako nešto video, na onoj prvoj fotografiji. Ali, koliko vam je ovo zapravo bitno? Da li je neophodno da se o ovome vodi rasprava?

TUŽILAC DUTERTRE: Ono što jeste od značaja, gospodine predsedavajući, jeste, ukoliko se izvlače zaključci na osnovu toga da li je telo na otvorenom ili nije, i ukoliko se na osnovu toga zaključuje koliko je vremena provelo na licu mesta, neophodno je da početni podaci budu tačni. Telo R10 nije niti vidljivo, niti je na otvorenom, a telo čiji se segmenti kosti vide je R10-1. Mogu da prikažem seriju fotografija.

SUDIJA ORIE: Pa, mi smo videli video snimak. Čuli smo komentar profesorke Lecomte. Šta biste više želeli da izvučete iz toga? Hajde da pređemo na neku drugu temu.

TUŽILAC DUTERTRE: Da, i meni se čini da je ovo sasvim jasno.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Profesorka, vi ste naznačili da se telo R10 nalazi u jednoj sredini koja je izložena strujanjima vazduha. Treba li da smatram da je i to doprinelo vašem zaključku?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Što se mene tiče, kada neko telo nije pokopano, niti je u nekoj zatvorenoj sredini, znači nije sahranjeno u dubini zemlje, na 100 cm, dakle, to telo je, možda, u nekom šljunku, što se mene tiče ipak dolazi do prolaska vazduha, čak ukoliko tu i postoji neko brdašce šljunka ili kamičaka. Što se mene tiče, ti kamičci, mislim, ja se slažem sa vama, ovaj leš možda nije na otvorenom tlu u istoj meri kao u drugi leševi, ali leš nije pokopan i nalazi se na površini zemlje.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Razumeo sam vaš odgovor. Hvala vam.

SUDIJA STOLE: Samo trenutak. Čiji zaključak ovde možemo da pročitamo, na sredini? „Nalazi se pregršt šljunka, na mestu gde je pronađen leš R10 i tu ne postoji strujanje vazduha.“ Čiji je to zaključak? Da li je to zaključak veštaka ili je to vaš zaključak?

TUŽILAC DUTERTRE: Gospodin Aleksandrić je lično rekao da je telo bilo zakopano i da je ono otkopano ispod gomile otpada u vidu šljunka.

SUDIJA ORIE: Da. Ali, gospodine Dutertre da ovo sasvim razjasnimo. Ova kolona, u njoj piše „komentar“. Čiji je to komentar? Tako je glasilo pitanje.

TUŽILAC DUTERTRE: To su komentari Tužilaštva koji se pozivaju na elemente koji su zasnovani u desnoj koloni.

SUDIJA ORIE: Da. To je drugo pitanje. Ali, ova srednja kolona, za koju sam ja smatrao da je bolje da se ne vidi na ekranu, to su komentari kancelarije Tužilaštva.

SUDIJA STOLE: Hvala.

TUŽILAC DUTERTRE: Kako da ne. To su upravo komentari Tužilaštva.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Na slici se vidi trag vlage. Da li smatrate da je to dokaz da je postojalo strujanje vazduha na ovom mestu?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Mislim da pravimo jednu suštinsku grešku kada kažemo da je profesor Aleksandrić izjavio da je on iskopao telo. To bi značilo da je telo bilo zakopano duboko u zemlju. Međutim, ne iskopava se telo iz gomile šljunka, ono se izvlači iz gomile šljunka, ne iskopava. Druga stvar, koja je vrlo bitna, jesu tragovi vlažnosti. Ja se slažem ovde da imamo tragove vlage. Međutim, rekla bih sledeće. Došlo je do oluje, do obilnih kiša, a ovaj teren je pod nagibom i u stvari, šta se dogodilo, jeste da voda stvara nanose koji su se nagomilali pored zida, čime se stvara vlaga. I, zaista, nije došlo do isušivanja niti leša niti odeće. Međutim, želela bih nešto da istaknem. Kako bismo mogli da ocenimo sve ove elemente, treba da, kao što sam već napomenula, imamo u vidu sve činioce. Ne možemo se oslanjati samo na činjenicu da nije došlo do isušivanja. Naravno, nije došlo do isušivanja. Ali, jeste važno nešto drugo, a to je prisustvo bodljikave žice. A, međutim, o tome niko ne govori, niko se ne pita odakle dolazi ta bodljikava žica.

SUDIJA ORIE: Profesorka, na osnovu oba jezika, jer ja slušam na oba jezika, ja mislim da gospodin Dutertre nije želeo da vi komentarišete isušivanje tela, već da prokomentarišete pitanje postojanja strujanja vazduha. Možemo da krenemo dalje.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Upravo tako. Sada bih prešao na leševe R14 i R15, koji se nalaze na stranicama 41 i 43 izveštaja. Stranice 41, 43, leševi R14 i R15. Za leš R14 vi kažete sledeće: „Telo se nalazi na površini, na otvorenom, a međutim nema larvi diptere.“ A što se tiče leša R15, „telo počiva na tlu, na zemlji, uz šljunak“. Ono što sam ja shvatio jeste da je važna činjenica da je telo na otvorenom i da je to nešto što ste uzeli u obzir kada ste procenjivali koliko dugo se telo nalazi na licu mesta?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ja sam već rekla, i ponoviću još jednom. Jeste, da bi se ustanovilo da neki leš veoma kratko boravi na nekom mestu, neophodno je upotrebiti veći broj kriterijuma.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: A ovo je jedan od kriterijuma kojim ste se služili?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ne bih rekla kriterijuma, već pre činioca. Dakle, ukoliko neko telo nije prikriveno, nije zatvoreno, u nekoj zatvorenoj sredini, ono se smatra da je na otvorenom. Ukoliko pogledate neke od fotografija, na stranici 42, videćete da se vide segmenti tela koje nosi određeni broj.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Upravo sam i to želeo da preciziram. Vratću se na ove fotografije. Dokazni predmet 412, 3. stranica izveštaja gospodina Aleksandrića. Citiram: „Oko dva metra desno od tela, označenog R10, što znači, na kraju spojnog ruba betonskog zida,

nalazila se hrpa šljunka. Nije bilo fragmenata ljudskih kosti na toj hrpi ili oko nje. Međutim, s obzirom da je na tom zidu, odmah iznad bilo oštećenja od projektila, može se pomisliti da se ispod te hrpe šljunka nalazi telo. Kada je taj šljunak uklonjen, nađena su još dva tela i označena oznaka R14 i R15. “ Želeo bih da pogledamo sada video snimak P452, na kojem se može videti ta hrpa šljunka. Od 8 minuta i 15 sekundi do 8 i 19 sekundi.

(video snimak)

TUŽILAC DUTERTRE: Izgleda da imamo tehničkih problema. Dobro. Prešao bih na 36,02 do 36,49, gde se vide neke osobe koje raskopavaju tu hrpu.

(video snimak)

ADVOKAT GUY-SMITH: Zamolio bih da gospodin Dutertre ne komentariše ono što se vidi na snimku. Svi to možemo i sami da vidimo.

SUDIJA ORIE: Da. Gospodine Dutertre.

TUŽILAC DUTERTRE: Slažem se.

(video snimak)

TUŽILAC DUTERTRE: Možemo ovde da se zaustavimo. Sada bih želeo da pređemo na jedan drugi snimak. Sa spiska 65 ter, broj 2074, od 7 minuta 26 sekundi do 8 minuta 45 sekundi. Moliću da se video snimak premota na početak. Upravo tako. Dobro je.

(video snimak)

TUŽILAC DUTERTRE: Možemo ovde da se zaustavimo, videli smo dovoljno. Molio bih da se odredi broj dokaznog predmeta za ovaj video snimak.

SUDIJA ORIE: Molim sekretara da odredi broj.

sekretar: Časni Sude to će biti P929.

SUDIJA ORIE: Ima li prigovora na usvajanje ovog video snimka? Nema. Onda se usvaja.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Zatim, recite nam, tela R14 i R15, koja se ovde vide, da li vam se čini da su to tela koja se nalaze na otvorenom, kao što ste napisali u izveštaju?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Kao prvo, ovo je samo video snimak i ništa više. Izveštaj profesora, ne znam više kako se zove, Aleksandrića, je jednako vredan kao i moj. Mi smo ovde da pomognemo pravosuđu. Mi nismo ti koji sprovodimo pravdu. Druga stvar, moliću da ponovo pogledam ovaj snimak. Postoje dve stvari koje su vrlo važne. Svi oni elementi koji su uklonjeni lopatom je šljunak. Znači da tela nisu bila ukopana. Sve što se uklanja tim lopatama je šljunak. Naravno, vi možete pokušati svaku fotografiju i svaki snimak da objasnite na način koji vama odgovara. Ali, ja vam kažem da se ne može od dokumenata koji nisu dovoljno precizni, od snimaka koji nisu dovoljno jasni, tražiti da pokažu nešto jasno i precizno. Ono što se ovde vidi, su tela koja su pokrivena šljunkom. Ne radi se o cementu, ona nisu zalivena cementom, to znači da vazduh struji.

SUDIJA ORIE: Pretresnom veću dalja rasprava na ovu temu, da li je telo koje je ispod hrpe šljunka, da li tu postoji strujanje vazduha ili ne, i da li se, dakle, radi o telu koje je izloženo strujanju ili o telu koje je ukopano, a da je još i pokriveno šljunkom, mislim da Pretresnom veću ta rasprava, zaista, neće biti ni od kakve koristi. Čuli smo od profesorke Lecomtea da, po njenom mišljenju, telo nije ukopano u zemlju i da, po njenom mišljenju, čak i ako je dosta toga nasuto na telo, da se ne može reći da je telo ukopano, već da se nalazi na površini i da vazduh i dalje može da struji. Bilo šta što biste vi dalje pokušali da iščakate nama nije od koristi. Ovo sada mnogo više liči na semantičku raspravu, nego na ispitivanje svedoka.

TUŽILAC DUTERTRE: Dobro. Ne radi se o jezičkim finesama. Znate, radi se o problemima koji proističu iz toga.

SUDIJA ORIE: Nastavite.

TUŽILAC DUTERTRE: To ću i učiniti.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Što se tiče entomologije, da li sam dobro shvatio da su za vas entomološki podaci, jedan od kriterijuma koji vam omogućuje da izvučete vaše zaključke?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Jeste li vi entomolog?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ja sam sudski patolog, a i obavezna sam da poznajem sve discipline koje obuhvataju rad sudskog patologa. To znači, toksikologiju, entomologiju i ostale discipline. Naša obuka posvećena sudskoj medicini traje 12 godina. Mi se bavimo i zemljom i gamadima i ostalim stvarima. Od nas se ne očekuje da protumačimo o kakvim se insektima radi, ali je na nama da opišemo ono što vidimo.

SUDIJA ORIE: Dajem reč gospodinu Guy-Smithu.

ADVOKAT GUY-SMITH: Par komentara u vezi sa prethodnih nekoliko pitanja. Imam utisak da Tužilac želi da povuče sopstvenog svedoka, da mu ukaže nepoverenje. Što se tiče veštaka koji se pozivaju da svedoče o raznim pitanjima, mi smo već govorili o tome. A što se tiče sudske

medicine, mislim da Pretresno veće uzima u obzir prirodu tog zanimanja i brojne faktore koji se moraju uzeti u obzir, kako bi se donela konačna odluka.

SUDIJA ORIE: U redu. Nastavite gospodine Dutertre.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Gospodin Dourel je rekao da u Institutu u kojem radi ljudi prolaze obuku od godinu dana koja je posvećena isključivo identifikaciji različitih vrsta larvi, insekata?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Znae šta, ja o tome ne mogu ništa da vam kažem. To su ljudi koji se bave istraživačkim radom. Oni, da bi mogli da, recimo, eksperimentišu u tom domenu, oni pokopavaju ovce i onda iskopavaju leševe kako bi proučavali larve koje se tu nađu. Znae, ovo je rad mojih kolega, patologa iz Srbije, oni su napisali da se tu radi o larvama diptere, dakle, ne koleoptera i radi se o potpuno drugačijim stvarima. Naša obuka, naravno, sve ono što smo mi naučili o insektima, nije sigurno jednako onome što je vaš svedok, stručnjak entomolog, prošao, ali ono što smo naučili je dovoljno da nam pomogne da razlikujemo određene larve što nam je potrebno u našem poslu.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: To nisam ni tražio od vas. Da li biste prihvatili da je gospodin Dourel veći specijalista za entomologiju od vas?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Verovatno. Ja ga ne znam. Znam njegovog bivšeg šefa. Ali, ne znam u čemu je značaj toga.

SUDIJA ORIE: Od svedoka ne treba da se traži da komentariše kolika je stručnost nekog drugog veštaka, ali mislim da je jasno da neko ko je lekar opšte prakse ima znanja, recimo o srčanim bolestima, ali ne toliko znanja koliko i kardiolog. Dakle, očito je da se gospodin Dourel, sigurno, više vremena i dublje bavi ovim pitanjima, nego što bi se bavio sudski patolog. Dakle, zaista ne mislim da bi odgovor na to vaše pitanje bilo kako pomogao Pretresnom veću.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Ako sam dobro shvatio, vi se ne slažete sa zaključcima koje je izveo gospodin Dourel. Daću vam primere. U vašem izveštaju, u vezi sa telima R1, R2 i R4, vi navodite da su bile prisutne diptere, a za vas je to jedan od elemenata koji su vas naveli na vaše zaključke.

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: To je jedan od elemenata koje sam ja koristila. Znae, ja mislim da sve što se sada dešava da se sve radi sa namerom da se ja diskreditujem. Ne možete tražiti od mene da radim onaj posao koji nije moj posao. Taj kolega, on se bavi jednom užom specijalnošću. On je stručnjak za muve, ja sam sudski potolog. Dakle, naš posao je potpuno različit. A pogledajte, moje kolege iz Srbije koje su izradile zapisnik sa obdukcije i oni su naveli da se tu radilo o larvama diptere. Dakle, i oni su došli do tog zaključka. Dakle, ne znam zašto dalje o tome raspravljamo. Mislim, to ništa ne menja.

SUDIJA ORIE: Gospođo Lecomte, nemojte se osećati napadnutom. Znae, svaki iskaz, svakog svedoka se proverava i to je ono što želi da učini gospodin Dutertre. Vi se koncentrišite na pitanje koje vam je postavljeno. Gospodine Dutertre, postoji izreka o specijalizaciji, da specijalizacija znači da se sve više zna o sve manje stvari, dok konačno znate sve o ničemu.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Da, upravo tako.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Vratimo se na izveštaj. Vaše kolege ne koriste izraz „larve diptere“, na stranici 6594 zapisnika, videćete tu gospodin Dourel kaže da „zaključci sa obdukcije R1, ne omogućavaju da se dođe do zaključka da se radilo o larvama diptere“ i dodaje da postoje larve kوليوptera koje se vrlo malo razlikuju od larvi diptera. Dakle, vrlo je teško uočiti razliku između njih, posebno golim okom. E sad, to važi i za tela R2 i R4. S obzirom da vi niste imali uzorke tih larvi i s obzirom na to. . .

SUDIJA ORIE: Gospodine Dutertre, u zapisniku na stranici 6594, u vezi sa iskazom gospodina Dourela, a ja ovde vidim da je to negde na 8000 i nekoj stranici, njegov iskaz.

TUŽILAC DUTERTRE: Da, da, to je 8594.

SUDIJA ORIE: Nastavite.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: S obzirom da vi niste imali uvid u uzorke i da su komentari iz izveštaja srpskih patologa vrlo kratki, možete li vi sa stopostotnom sigurnošću potvrditi da se radilo o larvama diptera, a ne o larvama kوليوptera?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Pokušaću da ostanem staložena i mirna. Larva diptere je ona koja se najčešće viđa na leševima, iz prostog razloga što ona potiče od muve, a larva kوليوptera, to je larva insekta koji se pojavljuje znatno kasnije, znatno nakon muve. To je životinja koja potpuno drugačije izgleda, njena larva je drugačija. Dakle, taj insekt koji polaže larve kوليوptera to je jelenak, to uopšte nije ista stvar kao muva. Dakle, larve muve su larve diptere, a larve jelenka su, a larve to insekta koji liči na jelenka su larve kوليوptera. Dakle, 99% slučajeva, kada nađete larve na telu, one su posledice dolaska muva, a ne nečega drugog.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Dakle, da zaključimo. Vi ne možete sa stopostotnom izvesnošću reći da se radi o larvama diptera?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ali mogu reći sa izvesnošću od 99,99%.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: U pogledu tela R3, da li sam dobro shvatio da je odsustvo larvi diptera i muva nešto što ste uzeli u obzir pri izvođenju zaključaka?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ja vam kažem da se tu ne radi o zaključcima, a vi izgleda niste ni pročitali izveštaj kako treba. Ja sam rekla, ... to navodi da pomisao, nisam rekla da se radi o zaključku. Dakle, to nas navodi na pomisao, ...ne radi se o čvrstom argumentu, ali je to nešto što je često slučaj. Dakle, pominjemo mogućnost.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Stranica 8595 i 96 zapisnika stoji, da u određenom trenutku larve pređu u tle i kako bi se obavila entomološka ekspertiza i veštačenje treba obaviti uzorkovanje tla. Ako se to ne uradi, apsolutno je nemoguće isključiti mogućnost da neko telo u kojem nema larvi, da ono, zapravo nije bilo prethodno naseljeno larvama, koje su potom prešle u tle. E sad, u vezi sa ovom temom, vi ste rekli da se radi o telu u uznapredovaloj fazi skeletizacije. Radi se o telu R18, a gospodin Dourel, stranica 8595, 8605, kaže da telo koje je u poodmakloj fazi skeletizacije predstavlja telo koje više ne privlači mesoždere i insekte koji jedu meso.

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ja se ne slažem i to iz dva razloga. Kao prvo, muve se primiču telima iako je telo skeletizovano, a to je slučaj sa ovim. Nemojte zaboraviti da je to telo na sebi imalo odeću koja je bila, odeća koja je bila u potpunosti natopljena izlučevinama i sekrecijama usled truljenja.

SUDIJA ORIE: U redu. Pretresno veće odlučuje o tome kakva pitanja može postaviti gospodin Dutertre. Međutim, ono što vam je rekla gospođa profesorka u ovom slučaju ima potpuno pravo. Vi niste dobro postavili pitanje. Zapravo je trebalo da pitate gospođu da li zna da li je obavljeno uzorkovanje tla ispod tela. To je sve. Da li sam ja dobro shvatio, nije bilo uzoraka tla?

SVEDOK LECOMTE: Da, sasvim ste u pravu. Ali, gospodine, mogu li još nešto vrlo važno da kažem, ako mi dozvoljavate, nešto veoma važno. Uzorkovanje tla nije nužno kako bi se dobila potvrda o prisustvu larvi. Larve se nađu i na odeći koja je natopljena truležnim izlučevinama i ostavljaju za sobom lutke. Nakon toga, ako se presele u tamniju sredinu, znači na centimetar ili dva dubine u tlo, to se vrlo lako može uraditi, uzeti uzorak tla na centimetar ili dva. Dakle, znate, i ono što on kaže u svom izveštaju, svaka reč ima svoju težinu, znate, ne možete me bombardovati tolikim količinama teksta i informacija i očekivati da ih prokomentarišem, a da pri tome svakoj pojedinoj reči dam težinu koju zaslužuje.

SUDIJA ORIE: Gospođu Lecomte, mi želimo sada da utvrdimo činjenice, a što se tiče vašeg stručnog znanja i vaše stručnosti i uopšte stručnosti veštaka, Pretresno veće je to koje će odlučiti čiji će izveštaj uzeti u obzir.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Bez uzoraka tla, da li vam je bilo moguće da u potpunosti isključite mogućnost da u telu R3 nije bilo larvi?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ja na to pitanje ne mogu da odgovorim. Trebalo bi, kao prvo, profesoru koji je bio na licu mesta, postaviti pitanje da li je obavio uzorkovanje tla. A, drugo, ja vam kažem da je u izveštaju napisano da nema larvi, normalno ih ima na odeći, larvi i lutaka. Znate, zapravo, ja i taj gospodin, radimo u različitim domenima. Možda je trebalo, zapravo, od vašeg veštaka zatražiti da nam se obrati pa da zajedno obradimo ta pitanja, a ne da se bavimo različitim stvarima. Ne možete od njega tražiti da ovaj izveštaj uradi umesto mene.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Stranica 8698 zapisnika. Gospodin Dourel izjavljuje, to što larve nisu vidljive golim okom, to ne znači da tu nema larvi, zato što postoje larve koje su vrlo male, određenih porodica, određenih vrsta insekata koje su toliko male da se teško mogu uočiti golim okom. Recite nam, da li je to nešto što ste uzeli u obzir prilikom svog veštačenja?

SUDIJA ORIE: Gospodine Dutertre, dajte da razgraničimo stvari. Na osnovu onoga što sam ja razumeo, iz iskaza ovog svedoka, ona je videla fotografiju, video snimke i izveštaje, ali nije lično imala priliku da vidi situaciju na licu mesta. E sad, da li je taj stručnjak razmatrao mogućnost postojanja larvi koje nisu vidljive golim okom, pa da stoga nisu uključene u izveštaj, to je pitanje koje je vrlo teško. Dakle, vi pitate svedoka da li je uzeo u obzir nešto što nije mogla videti sa fotografije ili video snimka. Dakle, pitate je da li je ona uzela u obzir mogućnost da su oni koji su bili na licu mesta nešto prevideli. Šta vi hoćete, zapravo da utvrdite? Dakle, ako u zapisnik nije uvedeno da je bilo larvi, postoje dve mogućnosti, ili da su zaboravili da ih upišu, ili da ih nije

bilo. Sada vi meni recite, kako uopšte vi očekujete od ovog svedoka da to prokomentariše? Da li vi od nje tražite da izvuče zaključke o eventualnim greškama koje su počinjene tokom uviđaja na licu mesta. Dakle, moliću vas da budete precizni kada postavljate pitanja.

TUŽILAC DUTERTRE: Potruđiću se. No, kako nemamo vremena, preći ću na jednu drugu temu. I mislim da neću uspeti da završim sva pitanja koja sam imao nameru da postavim.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Što se rastinja tiče, vi ili doktor Vorhauer, jeste li vi diplomirani botaničari?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Znae, ja sam studirala 12 godina i nisam botaničar, ali možda je trebalo od nas da ste zatražili još jedan, treći izveštaj koji bismo izradili u saradnji sa veštacima entomolozima, botaničarima i ostalima. Vi, zapravo, želite da pred Sudom kažem da ja mislim da je izveštaj koji je kolega sačinio, ne odgovara stvarnosti.

SUDIJA ORIE: Ja sam vas zamolio, gospodine Dutertre, da precizno formulišete svoja pitanja. No, vi gospođu Lecomte ste već počeli da odgovarate na pitanje koje vam uopšte nije bilo postavljeno. Dakle, ja molim gospodina Dutertrea da vam pitanje ponovo postavi.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Ono što je promaklo u zapisniku je, da li doktor Vorhauer ima univerzitetsku diplomu u proučavanju bilja?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ponoviću. 12 godina sam studirala i kada se govori o sudskoj medicini, svaki sudski patolog mora da radi sa stručnjacima iz drugih područja, koji se bave vrlo preciznim i konkretnim stvarima. Ne znam da li me razumete. Mi moramo da radimo sa drugim stručnjacima. Svaki put kada se bavimo nekom ekspertizom onda poziva i na nekog drugog stručnjaka, iz nekog drugog područja, recimo kardiologije. No, doista, insistiram na sledećem. Ne možete me napadati rekavši da nemam diplomu o ovome i onome, vezano za muve ili nešto. Kao dobar svedok veštak moram se okružiti drugim veštacima, da radimo kao tim.

SUDIJA ORIE: Ovo nije napad na vas.

SVEDOK LECOMTE: Jeste, jeste.

SUDIJA ORIE: Žao mi je što na to tako gledate. No, radi se o vrlo tehničkim stvarima, nažalost, mi smo pravници. Mi na tehnički način pokušavamo da utvrdimo koju vrstu obrazovanja neko ima, koju nema. Nemojmo ulaziti u rasprave, znam da morate da putujete. Žao mi je što se osećate napadnutom, no upravo način na koji gospodin Dutertre postavlja pitanja, pokazuje da vas ne napada.

SVEDOK LECOMTE: Ne, ne. Ne slažem se sa vama.

SUDIJA ORIE: Na kraju svedočenja daću vam priliku da iznesete komentare koje želite. Ograničeni smo vremenom, dobićete priliku. Gospodin Dutertre će nastaviti sa pitanjima.

TUŽILAC DUTERTRE: Hvala, časni Sude. Hteo bih da pogledamo jedan video snimak koji je već uvršten u dokazni spis. To je dokazni predmet 00748, to je od 5 minuta do 5 minuta 11 sekundi. Više nemam taj broj dokaznog predmeta, no mislim da ste već to pronašli.

SUDIJA ORIE: Nadam se da će predstavnik sekretarijata to uspeti da nađe.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Da, možda bi to trebalo da ponovo pogledamo.

(video snimak)

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Zaustavimo se na 5 minuta 10 sekundi. Profesorka, da li možete videti da na ovom obronku nema tako puno vegetacije?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Slika koja je predamnom nije previše jasna, mutna je. Zar se ne slažete sa mnom?

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Kvalitet nije najsajjniji, no možete li da odgovorite?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Teško mi je da odgovorim, jer vidim nešto zeleno. No, za mene je ovo mutna slika i ne mogu da je protumačim.

SUDIJA ORIE: Koliko shvatam, svedokinja tvrdi da zbog kvaliteta snimka ne može da komentariše vrstu i količinu vegetacije na ovom obronku.

TUŽILAC DUTERTRE: Dokazni predmet P400, stranica 12, molim.

prevodilac: Gospodin Dutertre nije uključio mikrofona, molimo da se ponovi pitanje.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Da, bio mi je isključen mikrofona. Molim da se zumira na fotografiju broj 60, u donjem desnom uglu. Oprostite, pogreška, mislio sam na broj 57, to je na vrhu, sa leve strane. Ova je fotografija što se tiče kvaliteta nešto bolja. Moje pitanje je sledeće: kada pogledate fotografiju, da li mislite da se ovde vidi više zemlje od dela koji je pokriven vegetacijom, manje ili jednako?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Pre nego što dam precizan odgovor, prokomentarisala bih nešto. Htela bih da znam da li je fotografija snimljena nakon uklanjanja tela, nakon što se po tom tlu gazilo, da li su ljudi možda iskopali zemlju dok su izvlačili telo?

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Možda možemo zumirati, no mislim da možete videti da se još vide tela ovde. Prema tome, to je pre iskopavanja.

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Mislim na sva tela ...

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: (ne čuje se pitanje)

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Jer nisam potpuno sigurna.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Da, ali vidite neka od njih na dnu.

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ne vide se sva. Verujem da je bilo više...

SUDIJA ORIE: Mislim da ste nam pročitali misli, no istovremeno, niste ovde zbog toga, nego da odgovarate na pitanje. Jedno od sledećih pitanja sigurno bi bilo, kada je fotografija snimljena, što je, naravno, važno po relevantnost samog pitanja. No, bez obzira na to hteo bih da vas pozovem da odgovorite na pitanje. No, sada ih više neće biti, jer je blizu 7 sati, a vi morate da idete. Gospodine Dutertre, pretpostavljam, da niste završili sa svojim ispitivanjem.

TUŽILAC DUTERTRE: Tako je, časni Sude. No, to bi značilo da možda moramo ponovo pozvati profesorku Lecomte.

SVEDOKINJA LECOMTE - ODGOVOR: Videću da li mogu da dođem.

SUDIJA ORIE: Dakle, pretpostavljam da tražite dopuštenje da se ponovo pozove profesorka Lecomte, ukoliko bude potrebno?

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Voleo bih da znam da li profesorka Lecomte može da se vrati sutra?

SVEDOKINJA LECOMTE – ODGOVOR: Ne.

SUDIJA ORIE: Pretresno veće će odlučiti da li ćemo ponovo pozvati profesorku Lecomte. Naravno, pod uslovom da je ona dostupna. Pretpostavljam da će i Odbrana biti za to da se ponovo pozove ovamo, kako bi joj mogli postaviti dodatna pitanja, zato što je redosled u ovom ispitivanju bio u najmanju ruku pomalo zbunjujući, da tako kažem.

ADVOKAT EMMERSON: Prilično sam neutralan što se tiče tog pitanja.

ADVOKAT GUY-SMITH: I ja tako.

ADVOKAT HARVEY: I ja se slažem.

SUDIJA ORIE: Gospodine Dutertre, to znači da će Pretresno veće razmotriti da li ćete dobiti priliku da pozovete ovog svedoka na daljnje dodatno ispitivanje i to će, isto tako, zavisiti od toga da li će samo Pretresno veće imati pitanja. U ovom trenutku, kako bilo, gospođu Lecomte, bez obzira na to što će odlučiti Pretresno veće, bez obzira na to hoćete li se vratiti ovamo da svedočite, znam da sada želite da idete. Gospodine Dutertre, samo još jedna sekunda, jer nemamo vremena.

TUŽILAC DUTERTRE: Da li profesorka Lecomte može da se vrati sutra? Ima li kakvih drugih obaveza, koje možda može da odgovori?

SUDIJA ORIE: Nama je rečeno da profesorka Lecomte ne može da dođe sutra i da putuje danas. Dakle, to će morati biti kasnije. To su informacije koje smo imali, a profesorka nam može reći ako to nije tako. Profesorka Lecomte, jedno uputstvo, budući da postoji mogućnost da budete ponovo pozvani da svedočite, ne smete ni sa kim razgovarati o svom svedočenju, bilo o vašem

svedočenju koje ste do sada već dali ili onom koje ćete možda dati. To je moje uputstvo. Ako bude donesena odluka da vas neće ponovo pozivati, onda, naravno, ovo ne stoji, odnosno bićete obavješteni i moći ćete sa ljudima razgovarati o svom svedočenju. Molim poslužiteljicu da gospođu Lecomte isprati iz sudnice. Mi ćemo, isto tako, uzeti u obzir i moje obećanje koje sam vam dao, a to je da date bilo kakve zaključne komentare. No, ako to bude jedini razlog zbog kojeg se bude cenilo da vas treba pozvati ovde, onda ćemo možda zatražiti od vas da to date napismeno. Znam da se sada žurite, hvala vam.

SVEDOK LECOMTE: Hvala.

(svedok napušta sudnicu)

SUDIJA ORIE: Gospodine Guy-Smith.

ADVOKAT GUY-SMITH: Ne znam šta Pretresno veće očekuje sutra. Proverio sam e-mail. Nisam dobio odgovor Tužilaštva vezano za pitanja na koja su se obavezali da odgovore, između pet i šest sati. Ne znam da li taj dokument stiže ili ne, da znamo na čemu smo, kako bismo se tim mogli pozabaviti.

SUDIJA ORIE: Zamolio sam osoblje da me odmah obavesti o tome. No, ni mi nismo ništa dobili. Možda je osoblje dobilo, ali Pretresno veće još ne.

TUŽILAC RE: Niste to dobili, jer to još nije finalizovano, ali biće uskoro.

SUDIJA ORIE: Da. Dobro.

ADVOKAT GUY-SMITH: Šta ćemo sada?

SUDIJA ORIE: Moram o tome sa svojim kolegama. Ne mogu vam dati nikakav odgovor, ni jednom od vas dvojice, a i što se tiče drugih stvari, stvar je ista. Pretresno veće je na raspolaganju 24 časa dnevno, no nije uvek. Videćemo kako ćemo nastaviti i reći ćemo vam o tome.

ADVOKAT GUY-SMITH: Pretpostavljam da se ne sastajemo u 4, 5, 6, 7 sutra ujutro.

SUDIJA ORIE: Pod tim okolnostima ne bih se ni usudio da vas teram da dolazite u to vreme. Sutra ćemo proslediti poruke o tome kako ćemo dalje.

TUŽILAC DUTERTRE: Jedno proceduralno pitanje. Izveštaj Dourela još nije dobio dokazni broj. Možemo li mu dodeliti dokazni broj?

(Pretresno veće i sekretar se savetuju)

SUDIJA ORIE: Dourelov izveštaj još nije dobio broj. Gospodin sekretar će dodeliti broj. No, sada ćemo završiti... Gospodine sekretare, to je samo jedna reč i ...

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni broj P930.

SUDIJA ORIE: Ima li prigovora? Vidim da ne. Dakle, P930 je uvršten u dokazni spis, sa izvinjenjem tehničarima i prevodiocima, kao i drugima koji su nam pomagali. Prekidamo sa radom do sutra, u istoj sudnici, u 14.15 časova.

Sednica je završena u 19.05 h

Nastavlja se u četvrtak, 4. oktobra 2007. godine u 14.15 h.

Fond Za Humanitarno Pravo

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje